TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. liepos 15 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – Teisėjams taikoma drausminė tvarka – Teisinė valstybė – Teisėjų nepriklausomumas – Veiksminga teisminė apsauga Sąjungos teisei priklausančiose srityse – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Drausmės pažeidimai dėl teismo sprendimų turinio – Nepriklausomi garbės teismai, įsteigti pagal įstatymą – Protingo termino ir teisės į gynybą paisymas per drausmines procedūras – SESV 267 straipsnis – Nacionalinių teismų teisės ir pareigos pateikti Teisingumo Teismui prašymus priimti prejudicinį sprendimą apribojimas“

Byloje C-791/19

dėl 2019 m. spalio 25 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, iš pradžių atstovaujama K. Banks, S. L. Kalėdos ir H. Krämer, vėliau K. Banks, S. L. Kalėdos ir P. J. O. Van Nuffel,

ieškovė,

palaikoma:

Belgijos Karalystės, atstovaujamos C. Pochet, M. Jacobs ir L. Van den Broeck,

Danijos Karalystės, iš pradžių atstovaujamos M. Wolff, M. Jespersen ir J. Nymann-Lindegren, vėliau – M. Wolff ir J. Nymann-Lindegren,

Nyderlandų Karalystės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir J. Langer,

Suomijos Respublikos, atstovaujamos M. Pere ir H. Leppo,

Švedijos Karalystės, atstovaujamos C. Meyer-Seitz, H. Shev, A. Falk, J. Lundberg ir H. Eklinder,

įstojusių į bylą šalių,

prieš

Lenkijos Respubliką, atstovaujamą B. Majczyna, D. Kupczak, S. Żyrek, A. Dalkowska ir A. Gołaszewska,

atsakovę,

* Proceso kalba: lenkų.

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai A. Arabadjiev, A. Prechal (pranešėja), M. Vilaras, M. Ilešič, A. Kumin ir N. Wahl, teisėjai T. von Danwitz, C. Toader, K. Jürimäe, C. Lycourgos, N. Jääskinen, I. Ziemele ir J. Passer,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. gruodžio 1 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2021 m. gegužės 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad:

– leisdama teismo sprendimų turinį laikyti bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės pažeidimu (2001 m. liepos 27 d. *Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymas (Dz. U. Nr. 98, 1070 pozicija) (107 straipsnio 1 dalis) su vėlesniais pakeitimais, paskelbtais 2019 m. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (52, 55, 60, 125, 1469 ir 1495 pozicijos) (toliau – Bendrosios kompetencijos teismų įstatymas), ir 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o Sądzie Najwyższym* (Aukščiausiojo Teismo įstatymas (2018 m. Dz. U., 5 pozicija), suvestinė redakcija, paskelbta 2019 m. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (825 pozicija) (97 straipsnio 1 ir 3 dalys) (toliau – naujasis Aukščiausiojo Teismo įstatymas)),

– neužtikrindama *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) *Izba Dyscyplinarna* (Drausmės bylų kolegija) (toliau – Drausmės bylų kolegija), kuriai pavesta atlikti teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų kontrolę, nepriklausomumo ir nešališkumo (naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 3 straipsnio 5 punktas, 27 straipsnis ir 73 straipsnio 1 dalis, siejami su 2011 m. gegužės 12 d. *Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Nacionalinės teismų tarybos įstatymas) (Dz. U. Nr. 126, 714 pozicija), iš dalies pakeisto 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai) (2018 m. Dz. U., 3 pozicija) (toliau – NTT įstatymas), 9bis straipsniu),

– suteikdama Drausmės bylų kolegijos pirmininkui diskreciją skirti teisėjų garbės teismą, turintį jurisdikciją pirmąja instancija nagrinėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės bylas (Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalis ir 114 straipsnio 7 dalis), ir taip neužtikrindama, kad drausmės bylas nagrinėtų „pagal įstatymą įsteigtas“ teismas, ir

– suteikdama teisingumo ministrui teisę skirti teisingumo ministro įgaliotinį drausmės klausimais (Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnis) ir taip neužtikrindama, kad bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltos drausmės bylos būtų

išnagrinėtos per protingą terminą, taip pat numatydama, kad veiksmai, susiję su gynėjo paskyrimu ir jo pasiruošimu gynybai, neturi stabdomojo poveikio drausmės bylos eigai (šio įstatymo 113a straipsnis) ir kad garbės teismas nagrinėja bylą net kaltinamam teisėjui, kuriam pranešta apie posėdį, ar jo gynėjui nedalyvaujant dėl pateisinamos priežasties (minėto įstatymo 115a straipsnio 3 dalis), taigi neužtikrindama bendrosios kompetencijos teismų teisėjų, kuriems iškelta drausmės byla, teisės į gynybą,

Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą;

ir kad

leisdama, kad teismų teisė pateikti Teisingumo Teismui prašymus priimti prejudicinį sprendimą būtų ribojama dėl galimybės iškelti jiems drausmės bylą, Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 267 straipsnio antrą ir trečią pastraipas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

ESS ir SESV

2 ESS 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė.“

3 ESS 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismas apima Teisingumo Teismą, Bendrąjį Teismą ir specializuotus teismus. Jis užtikrina, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės.

Valstybės narės numato teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse.“

4 SESV 267 straipsnis suformuluotas taip:

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą dėl:

a) Sutarčių išaiškinimo;

b) Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų galiojimo ir išaiškinimo.

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą.

Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teismą.

<…>“

Chartija

5 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) VI antraštinėje dalyje „Teisingumas“ yra, be kitų, 47 straipsnis „Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą“, kuris suformuluotas taip:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. <…>

<…>“

Lenkijos teisė

Konstitucija

6 Pagal Konstitucijos 179 straipsnį Lenkijos Respublikos Prezidentas (toliau – Respublikos Prezidentas), remdamasis *Krajowa Rada Sądownictwa* (Nacionalinė teismų taryba, Lenkija) (toliau – NTT) siūlymu, skiria teisėjus neterminuotam laikotarpiui.

7 Konstitucijos 187 straipsnyje nustatyta:

„1. [NTT] sudaro:

1) [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmasis pirmininkas, teisingumo ministras, [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)] pirmininkas ir Respublikos Prezidento paskirtas asmuo;

2) penkiolika narių, išrinktų iš [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)], bendrosios kompetencijos teismų, administracinių teismų ir karo teismų teisėjų tarpo;

3) keturi nariai, kuriuos iš savo narių tarpo išrenka [*Sejm* (Seimas, Lenkija)], ir du nariai, kuriuos iš senatorių tarpo išrenka Senatas.

<…>

3. Išrinktų [NTT] narių kadencija yra ketveri metai.

4. [NTT] organizacinę struktūrą, veiklos sritis, darbo tvarką ir narių rinkimo tvarką nustato įstatymas.“

Naujasis Aukščiausiojo Teismo įstatymas

8 Pirminės redakcijos naujasis Aukščiausiojo Teismo įstatymas įsigaliojo 2018 m. balandžio 3 d. Juo *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) buvo įsteigtos dvi naujos kolegijos: pirma, Drausmės bylų kolegija, numatyta šio įstatymo 3 straipsnio 5 punkte, ir, antra, *Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Nawyższego* (Nepaprastosios kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija).

9 Naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 6 straipsnyje nurodyta:

„1. [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmasis pirmininkas teikia kompetentingoms institucijoms pastabas dėl įstatyme nustatytų netikslumų ar spragų, kuriuos reikia pašalinti siekiant užtikrinti teisinę valstybę, socialinį teisingumą ir Lenkijos Respublikos teisinės sistemos sanglaudą.

2. [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininkas, kuris vadovauja Drausmės bylų kolegijos darbui, teikia kompetentingoms institucijoms pastabas dėl įstatyme nustatytų netikslumų ar spragų, kuriuos reikia pašalinti siekiant užtikrinti šios kolegijos jurisdikcijai priklausančių bylų veiksmingą nagrinėjimą arba apriboti drausminių pažeidimų skaičių.“

10 Šio įstatymo 7 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta:

„3. [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmasis pirmininkas turi už viešuosius finansus atsakingo ministro įgaliojimus, susijusius su [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] biudžeto vykdymu.

4. [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininkui, vadovaujančiam Drausmės bylų kolegijos darbui, suteikiami už viešuosius finansus atsakingo ministro įgaliojimai, susiję su [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] biudžeto, susijusio su Drausmės bylų kolegijos veikimu, vykdymu.“

11 Minėto įstatymo 20 straipsnyje nurodyta:

„[*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmojo pirmininko įgaliojimus dėl Drausmės bylų kolegijos ir į jos sudėtį įeinančių teisėjų įgyvendina:

– kaip apibrėžta 14 straipsnio 1 dalies 1, 4 ir 7 punktuose, 31 straipsnio 1 dalyje, 35 straipsnio 2 dalyje, 36 straipsnio 6 dalyje, 40 straipsnio 1 ir 4 dalyse ir 51 straipsnio 7 ir 14 dalyse, [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininkas, kuris vadovauja Drausmės bylų kolegijos darbui,

– kaip apibrėžta 14 straipsnio 1 dalies 2 punkte ir 55 straipsnio 3 dalies antrame sakinyje, [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmasis pirmininkas, suderinęs su [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininku, kuris vadovauja Drausmės bylų kolegijos darbui.“

12 To paties įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Drausmės bylų kolegijos jurisdikcijai priklauso:

1) drausmės bylos:
   a) dėl [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjų;

b) [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] nagrinėjamos siejant su drausminėmis procedūromis, vykdomomis pagal šiuos įstatymus:

<…>

– [Bendrosios kompetencijos teismų] <…> įstatymą,

<…>“

13 Pagal naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 35 straipsnio 2 dalį *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pirmasis pirmininkas, gavęs atitinkamo teisėjo sutikimą, gali perkelti šį teisėją į pareigas kitoje kolegijoje.

14 Minėto įstatymo 73 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„[*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjų drausmės bylas nagrinėja šie teismai:

1) kaip pirmoji instancija: [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] kolegija, kurią sudaro du Drausmės bylų kolegijos teisėjai ir vienas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] tarėjas;

2) kaip apeliacinė instancija: [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] kolegija, kurią sudaro trys Drausmės bylų kolegijos teisėjai ir du [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] tarėjai.“

15 Minėto įstatymo 97 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Jeigu nagrinėdamas bylą [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] konstatuoja akivaizdų teisės normų pažeidimą, neatsižvelgdamas į kitas savo prerogatyvas, jis atitinkamam teismui pateikia pranešimą apie nustatytą klaidą. Prieš pateikdamas pranešimą apie klaidą jis turi informuoti bylą nagrinėjusios kolegijos teisėją ar teisėjus apie galimybę per 7 dienas pateikti rašytinius paaiškinimus. Klaidos aptikimas ir konstatavimas neturi įtakos bylos baigčiai.

<…>

3. Pateikdamas pranešimą apie klaidą, [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] gali pateikti prašymą iškelti drausmės bylą teisėjų garbės teisme. Pirmosios instancijos garbės teismas yra [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)].“

16 Naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo pereinamojo laikotarpio nuostatos apima, be kitų, 131 straipsnį, kuriame nurodyta:

„Kol į [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] Drausmės bylų kolegiją nėra paskirti visi teisėjai, kiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjai negali būti perkelti į šią kolegiją.“

17 Naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 131 straipsnis buvo iš dalies pakeistas 2018 m. balandžio 12 d. *Ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Aukščiausiojo Teismo įstatymas) (Dz. U., 2018, 847 pozicija), įsigaliojusio 2018 m. gegužės 9 d., 1 straipsnio 14 punktu. Taip iš dalies pakeistame šiame straipsnyje numatyta:

„Teisėjai, kurie šio įstatymo įsigaliojimo dieną eina pareigas kitose [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] kolegijose, gali būti perkelti į Drausmės bylų kolegiją. Iki dienos, kurią visi [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] Drausmės bylų kolegijos teisėjai bus paskirti pirmą kartą, teisėjas, einantis

pareigas kitoje [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] kolegijoje, pateikia [NTT] prašymą perkelti jį į Drausmės bylų kolegiją, gavęs [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmojo pirmininko, [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininko, kuris vadovauja Drausmės bylų kolegijos darbui, ir kolegijos, kurioje prašymą jį perkelti teikiantis teisėjas eina pareigas, sutikimą. Iki tos dienos, kai visos pareigos Drausmės bylų kolegijoje bus užimtos pirmą kartą, [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėją į Drausmės bylų kolegiją [NTT] teikimu skiria [Respublikos Prezidentas].“

Bendrosios kompetencijos teismų įstatymas

18 Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Už profesinius nusižengimus, įskaitant atvejus, kai akivaizdžiai ir šiurkščiai pažeidžiamos teisės normos ir padaroma žala pareigų prestižui (drausmės pažeidimai), teisėjas traukiamas drausminėn atsakomybėn.“

19 To paties įstatymo 110 straipsnio 1 ir 3 dalys suformuluotos taip:

„1. Teisėjams iškeltose drausmės bylose sprendimus priima:

1) kaip pirmoji instancija:
   a) trijų teisėjų sudėties teisėjų garbės teismai prie apeliacinių teismų;
   b) [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] kolegija, kurią sudaro du Drausmės bylų kolegijos teisėjai ir vienas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] tarėjas, – bylose dėl drausmės pažeidimų, turinčių tyčinės nusikalstamos veikos, už kurią prokuratūra gali pradėti baudžiamąjį persekiojimą, arba tyčinės mokestinės nusikalstamos veikos požymių, taip pat bylose, kuriose [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)], pateikdamas pranešimą apie klaidą, paprašė iškelti drausmės bylą;

2) kaip apeliacinė instancija – [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] kolegija, kurią sudaro du Drausmės bylų kolegijos teisėjai ir vienas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] tarėjas.

<…>

3. Teisėjų garbės teismas, kurio veiklos teritorijoje teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, vykdo savo funkcijas, negali nagrinėti 1 dalies 1 punkto a papunktyje nurodytų bylų. Jurisdikciją nagrinėti bylą turintį teisėjų garbės teismą skiria Drausmės bylų kolegijos darbui vadovaujantis [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininkas įgaliotinio drausmės klausimais prašymu.“

20 Šio įstatymo 112b straipsnyje numatyta:

„1. Teisingumo ministras gali paskirti įgaliotinį drausmės klausimais teisėjui iškeltoje konkrečioje drausmės byloje. Jei įgaliotinis drausmės klausimais dalyvauja konkrečioje drausmės byloje, kiti įgaliotiniai drausmės klausimais šioje byloje nedalyvauja.

2. <…> Pagrįstais atvejais, visų pirma teisingumo ministro paskirto įgaliotinio drausmės klausimais mirties arba ilgą laiką trunkančio negalėjimo vykdyti savo pareigas atveju, teisingumo ministras į šio asmens vietą paskiria kitą teisėją, o esant drausmės pažeidimų, turinčių tyčinės nusikalstamos veikos, už kurią prokuratūra gali pradėti baudžiamąjį persekiojimą, požymių, – kitą teisėją arba prokurorą.

3. Teisingumo ministro paskirtas įgaliotinis drausmės klausimais gali pradėti procedūrą, kai gauna teisingumo ministro prašymą, arba prisijungti prie jau vykdomos procedūros.

4. Teisingumo ministro įgaliotinio drausmės klausimais paskyrimas prilygsta prašymui pradėti tyrimą arba iškelti drausmės bylą.

5. Teisingumo ministro įgaliotinio drausmės klausimais įgaliojimai pasibaigia iš karto, kai įsigalioja teismo sprendimas nekelti drausmės bylos, nutraukti ar užbaigti pradėtą drausmės bylą. Teisingumo ministro įgaliotinio drausmės klausimais įgaliojimų pasibaigimas neužkerta kelio iš naujo skirti teisingumo ministro įgaliotinį drausmės klausimais toje pačioje byloje.“

21 To paties įstatymo 113 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Jeigu teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, dėl sveikatos priežasčių negali dalyvauti garbės teisme nagrinėjamoje byloje, garbės teismo pirmininkas arba teismas, gavęs motyvuotą kaltinamo teisėjo prašymą, paskiria gynėją, pasirinktą iš advokatų arba patarėjų teisės klausimais. Kaltinamas teisėjas turi kartu su prašymu pateikti pažymą, patvirtinančią, kad jo sveikatos būklė neleidžia jam dalyvauti drausmės bylos nagrinėjime.

3. Išimtiniais atvejais, kai iš aplinkybių matyti, kad prašymas nepateiktas dėl nuo atitinkamo teisėjo nepriklausančių priežasčių, advokatas gali būti paskirtas *ex officio*, nesant 2 dalyje nurodyto prašymo.“

22 Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 113a straipsnis suformuluotas taip:

„Veiksmai, susiję su gynėjo paskyrimu ir jo pasiruošimu gynybai, neturi stabdomojo poveikio drausmės bylos nagrinėjimo eigai.“

23 Šio įstatymo 114 straipsnio 7 dalyje išdėstyta:

„Nuo pranešimo apie kaltinimus drausmės byloje įgaliotinis drausmės klausimais prašo [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininko, kuris vadovauja Drausmės bylų kolegijos darbui, paskirti garbės teismą, kuris nagrinėtų drausmės bylą kaip pirmoji instancija. [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininkas, vadovaujantis Drausmės bylų kolegijos darbui, paskiria šį teismą per septynias dienas nuo prašymo gavimo.“

24 Minėto įstatymo 115a straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Teisėjų garbės teismas nagrinėja bylą net kaltinamam teisėjui, kuriam pranešta apie teismo posėdį, ar jo atstovui nedalyvaujant, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja tinkamam drausmės bylos nagrinėjimui.“

NTT įstatymas

25 NTT įstatymo 9bis straipsnyje nustatyta:

„1. Seimas iš [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)], bendrosios kompetencijos teismų, administracinių teismų ir karo teismų teisėjų tarpo išrenka penkiolika [NTT] narių bendrai ketverių metų kadencijai.

2. Rinkdamas 1 dalyje nurodytus narius Seimas pagal galimybes atsižvelgia į poreikį užtikrinti, kad [NTT] būtų atstovaujama skirtingų rūšių ir lygių teismams.

3. Bendra naujų [NTT] narių, išrinktų iš teisėjų tarpo, kadencija prasideda kitą dieną po jų išrinkimo. Ankstesnės kadencijos [NTT] nariai eina pareigas iki bendros naujų [NTT] narių kadencijos pradžios.“

26 2017 m. gruodžio 8 d. Įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai ir kuris įsigaliojo 2018 m. sausio 17 d., 6 straipsnyje įtvirtintoje pereinamojo laikotarpio nuostatoje numatyta:

„[Konstitucijos] 187 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų [NTT] narių, išrinktų pagal iki šiol galiojusias nuostatas, kadencija trunka iki dienos, einančios prieš pirmąją naujų [NTT] narių kadencijos dieną, tačiau ji neturi būti ilgesnė nei 90 dienų nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos, nebent dėl kadencijos pabaigos šis terminas pasibaigė anksčiau.“

Ikiteisminė procedūra

27 Manydama, kad, priėmusi naujas nuostatas, taikytinas *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausminei tvarkai, Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir SESV 267 straipsnio antrą ir trečią pastraipas, 2019 m. balandžio 3 d. Komisija išsiuntė šiai valstybei narei oficialų pranešimą. Ši atsakė į jį 2019 m. birželio 1 d. raštu, kuriame neigė padariusi kokį nors Sąjungos teisės pažeidimą.

28 2019 m. liepos 17 d. Komisija pateikė pagrįstą nuomonę, joje pakartojo, kad taip nustatyta naująja drausmine tvarka buvo pažeistos minėtos Sąjungos teisės nuostatos. Taigi ši institucija paragino Lenkijos Respubliką per du mėnesius nuo pagrįstos nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta. 2019 m. rugsėjo 17 d. pateiktame atsakyme ši valstybė narė teigė, kad Komisijos pateikti kaltinimai nepagrįsti.

29 Toks atsakymas Komisijos neįtikino, todėl ji nusprendė pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

Procesas Teisingumo Teisme

30 Atskiru dokumentu (Teisingumo Teismo kanceliarija jį gavo 2019 m. spalio 25 d.) Komisija pateikė prašymą, grindžiamą Teisingumo Teismo procedūros reglamento 133 straipsnio 1 dalimi, nagrinėti šią bylą taikant pagreitintą procedūrą. Grįsdama tokį prašymą, Komisija nurodo, kad jos ieškinyje pateikti kaltinimai dėl Lenkijos teisėjams taikytinos naujosios drausminės tvarkos grindžiami garantijų, kurių reikalaujama šių teisėjų nepriklausomumui užtikrinti, sisteminiais pažeidimais. Pagal teisinio saugumo reikalavimą ši byla turėtų būti išnagrinėta per trumpą laiką, kad būtų išsklaidytos abejonės, susijusios su minėtos tvarkos atitiktimi Sąjungos teisei.

31 Procedūros reglamento 133 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnarinėta, Teisingumo Teismo pirmininkas ieškovo arba atsakovo prašymu, išklausęs kitą šalį, teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti, kad byla turi būti nagrinėjama taikant pagreitintą procedūrą, nukrypstant nuo šio reglamento nuostatų.

32 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad tokia pagreitinta procedūra yra procesinė priemonė, skirta reaguoti į ypatingos skubos situaciją. Be to, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad pagreitinta procedūra gali būti netaikoma, kai dėl byloje kilusių teisinių problemų jautrumo ir sudėtingumo sunku taikyti tokią procedūrą, ypač kai neatrodo tinkama sutrumpinti rašytinę proceso Teisingumo Teisme dalį (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, EU:C:2021:393, 103 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; toliau – Sprendimas *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*).

33 Šioje byloje 2019 m. lapkričio 26 d. Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, nusprendė atmesti šio sprendimo 30 punkte nurodytą Komisijos prašymą.

34 Nors šiame ieškinyje keliami klausimai, susiję su pagrindinėmis Sąjungos teisės nuostatomis, *a priori* gali būti ypač svarbūs geram Sąjungos teisminės sistemos, kuriai būtinas nacionalinių teismų nepriklausomumas, veikimui, dėl šių klausimų jautrumo ir sudėtingumo sunku taikyti pagreitintą procedūrą, juo labiau kad jie kyla atsižvelgiant į Lenkijoje teisingumo srityje įvykdytas plataus masto reformas (pagal analogiją žr. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 105 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

35 Vis dėlto, atsižvelgdamas į minėto ieškinio dalyką ir jame keliamų klausimų pobūdį, Teisingumo Teismo pirmininkas 2019 m. lapkričio 26 d. sprendimu pagal Procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalį suteikė šiai bylai pirmenybę.

36 Be to, atskiru dokumentu (jį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2020 m. sausio 23 d.) Komisija pateikė prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pagal SESV 279 straipsnį ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 160 straipsnio 2 dalį; juo prašė įpareigoti Lenkijos Respubliką, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl bylos esmės:

– sustabdyti naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 3 straipsnio 5 punkto, 27 straipsnio ir 73 straipsnio 1 dalies nuostatų, kuriomis grindžiama Drausmės bylų kolegijos jurisdikcija nagrinėti teisėjų drausmės bylas pirmąja ir apeliacine instancija, taikymą,

– neperduoti Drausmės bylų kolegijos nagrinėjamų bylų teismui, kurio sudėtis neatitinka nepriklausomumo reikalavimų, apibrėžtų, be kita ko, 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendime *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)* (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982; toliau – Sprendimas *A. K. ir kt.*), ir

– per vieną mėnesį nuo Teisingumo Teismo nutarties taikyti prašomas laikinąsias apsaugos priemones įteikimo pranešti Komisijai apie visas priemones, kurių imtasi šiai nutarčiai visiškai įvykdyti.

37 2020 m. balandžio 8 d. Nutartimi *Komisija / Lenkija* (C-791/19 R, EU:C:2020:277) Teisingumo Teismas patenkino šį prašymą iki galutinio sprendimo priėmimo šioje byloje.

38 2020 m. vasario 11, 19 ir 20 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimais Belgijos Karalystei, Danijos Karalystei, Nyderlandų Karalystei, Suomijos Respublikai ir Švedijos Karalystei buvo leista įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų.

39 Pasibaigus rašytinei proceso daliai, per kurią Lenkijos Respublika pateikė atsiliepimą į ieškinį, tada – tripliką, kuriuo atsakė į Komisijos pateiktą dubliką, ir atsiliepimą į įstojimo į bylą paaiškinimus, kuriuos atitinkamai pateikė pirmesniame punkte paminėtos penkios valstybės narės, 2020 m. gruodžio 1 d. teismo posėdyje buvo išklausyti šalių žodiniai argumentai. 2021 m. gegužės 6 d. generalinis advokatas pateikė savo išvadą ir šioje stadijoje žodinė proceso dalis buvo baigta.

40 2021 m. birželio 10 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo Lenkijos Respublikos prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį. Grįsdama šį prašymą ji iš esmės nurodo nesutinkanti su generalinio advokato išvada, iš kurios, be kita ko, galima spręsti, kad šios bylos aplinkybės nebuvo pakankamai išaiškintos.

41 Šiuo klausimu primintina, pirma, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir Teisingumo Teismo procedūros reglamente šalims nenumatyta galimybė pateikti atsiliepimų į generalinio advokato išvadą (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Antra, pagal SESV 252 straipsnio antrą pastraipą generalinis advokatas viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikia motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis privalo dalyvauti. Teisingumo Teismo nesaisto nei generalinio advokato išvada, nei ją grindžiantys motyvai. Todėl šalies nesutikimas su generalinio advokato išvada, nepaisant to, kokie klausimai joje nagrinėjami, savaime negali būti motyvas, pateisinantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Vis dėlto Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, pagal savo Procedūros reglamento 83 straipsnį bet kada gali nutarti atnaujinti žodinę proceso dalį, be kita ko, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos.

44 Šioje byloje nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, mano, kad, priešingai, nei teigia Lenkijos Respublika, po rašytinės proceso dalies ir jo surengto posėdžio turi visą sprendimui priimti būtiną informaciją. Tokiomis aplinkybėmis nėra pagrindo atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl ieškinio

45 Grįsdama savo ieškinį Komisija pateikia penkis priekaištus, iš kurių pirmieji keturi grindžiami ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažeidimu, o penktasis – SESV 267 straipsnio antros ir trečios pastraipų pažeidimu.

Dėl pirmų keturių priekaištų, grindžiamų ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažeidimu

Dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos taikytinumo ir taikymo srities

– *Šalių argumentai*

46 Komisija nurodo, kad, priešingai, nei atsakyme į pagrįstą nuomonę teigė Lenkijos Respublika, ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa taikytina šioje byloje nagrinėjamu atveju. Iš tiesų šia nuostata valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad nacionalinės institucijos, kurios, kaip „teismai“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, gali priimti sprendimus dėl klausimų, susijusių su šios teisės taikymu ar aiškinimu, o taip yra kalbant apie Lenkijos bendrosios kompetencijos teismus ir *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), atitiktų reikalavimus, tinkamus veiksmingai teisminei gynybai užtikrinti, įskaitant reikalavimus, susijusius su šių institucijų nepriklausomumu ir nešališkumu.

47 Šie nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimai turi būti tokie, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar šiai institucijai nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jos neutralumo, kai susikerta interesai. Šiuo klausimu pažymėtina, kad teismų nepriklausomumas susijęs ne tik su teisminių funkcijų vykdymu konkrečiose bylose, bet ir su teismų organizavimu ir tuo, ar atitinkama institucija suteikia garantijas, užtikrinančias „nepriklausomumo įspūdį“ ir galinčias išsaugoti pasitikėjimą, kurį teismai turi turėti demokratinėje visuomenėje.

48 Šiuo tikslu visų pirma būtina, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, teisėjams taikoma drausminė tvarka apimtų būtinas garantijas, leidžiančias išvengti bet kokio pavojaus, kad ši tvarka bus naudojama kaip teismų sprendimų turinio politinės kontrolės sistema, o tam reikia priimti taisykles, kuriose būtų apibrėžtas tiek elgesys, kvalifikuotinas kaip drausmės pažeidimas, tiek konkrečiai taikomos sankcijos ir kuriose būtų numatytas nepriklausomos institucijos dalyvavimas taikant procedūrą, kuria būtų visiškai užtikrinamos Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintos teisės, visų pirma teisė į gynybą, ir numatyta galimybė ginčyti drausminių institucijų sprendimus teisme.

49 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika, be kita ko, teigia, kad Chartijos 47 ir 48 straipsniai netaikomi su nacionaliniais teisėjais susijusioms drausmės byloms, jeigu nėra įgyvendinama Sąjungos teisė, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį. Konkrečiai kalbant, ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa nėra nei pagrindinių teisių į gynybą, nei teisės būti išklausytam per protingą terminą šaltinis. Ši valstybė narė mano, kad drausmės bylos, iškeltos remiantis Komisijos ginčijamomis procedūrinėmis nuostatomis, yra išimtinai vidaus bylos ir kad nustatydamos šias procedūras Lenkijos valdžios institucijos nereglamentavo Sąjungos teisei priklausančių sričių, kaip tai suprantama pagal minėtą straipsnį, siejamą su ESS 5 straipsniu ir SESV 3 ir 4 straipsniais.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

50 Pirmiausia reikia priminti, kad Sąjunga vienija valstybes, laisvai ir savanoriškai pripažįstančias ESS 2 straipsnyje nurodytas bendras vertybes, gerbiančias šias vertybes ir įsipareigojusias jas puoselėti. Konkrečiau kalbant, iš ESS 2 straipsnio aišku, kad Sąjunga grindžiama tokiomis vertybėmis, kaip teisinė valstybė, kurios yra bendros valstybėms narėms visuomenėje, kurioje, be kita ko, vyrauja teisingumas. Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad valstybių narių ir, be kita ko, jų

teismų tarpusavio pasitikėjimas grindžiamas esmine prielaida, kad, kaip nurodyta ESS 2 straipsnyje, valstybės narės dalijasi daugeliu bendrų vertybių, kuriomis grindžiama Sąjunga (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)*, C-619/18, EU:C:2019:531, 42 ir 43 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją ir Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 160 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

51 Be to, tai, kad valstybė narė laikosi ESS 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių, yra naudojimosi visomis iš Sutarčių taikymo šiai valstybei narei kylančiomis teisėmis sąlyga. Todėl valstybė narė negali pakeisti savo teisės aktų taip, kad susilpnintų teisinės valstybės vertybės, kuri įtvirtinta, be kita ko, ESS 19 straipsnyje, apsaugą. Taigi valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų išvengta bet kokio jų teisės aktų, reglamentuojančių teisingumo sistemos organizavimą, regreso šios vertybės atžvilgiu, ir nepriimti teisės normų, kurios pažeistų teismų nepriklausomumą (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 63–65 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija ir Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 162 punktas).

52 Valstybės narės, kaip nurodyta ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, turi numatyti teisių gynimo priemones ir procedūras, būtinas užtikrinant teisės subjektams veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse. Sąjungos teisėje teisės subjektams numatytų teisių veiksmingos teisminės apsaugos principas, į kurį daroma nuoroda ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų; jis yra įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 ir 13 straipsniuose ir patvirtintas Chartijos 47 straipsnyje (Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 190 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

53 Dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos materialinės taikymo srities taip pat primintina, kad ši nuostata taikoma „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“ neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis valstybės narės įgyvendina šią teisę, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį (2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)*, C-619/18, EU:C:2019:531, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 192 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

54 Pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą kiekviena valstybė narė turi, be kita ko, užtikrinti, kad institucijos, priskirtos prie jos teisių gynimo priemonių Sąjungos teisei priklausančiose srityse sistemos kaip „teismai“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, ir dėl to galinčios priimti sprendimus dėl Sąjungos teisės taikymo ar aiškinimo, atitiktų veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimus (2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – skundas)*, C-824/18, EU:C:2021:153, 112 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; toliau – Sprendimas *A. B. ir kt.*).

55 Neginčijama, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), būtent jo Drausmės bylų kolegijai, ir Lenkijos bendrosios kompetencijos teismams gali tekti priimti sprendimą dėl klausimų, susijusių su Sąjungos teisės taikymu ar aiškinimu, ir kad kaip „teismai“, kaip jie apibrėžiami Sąjungos teisėje, jie priskiriami prie Lenkijos teisių gynimo priemonių „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“ sistemos, kaip tai suprantama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, todėl šie teismai turi atitikti veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimus (2019 m. birželio 24 d.

Sprendimo *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)*, C-619/18, EU:C:2019:531, 56 punktas ir 2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas)*, C-192/18, EU:C:2019:924, 104 punktas).

56 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad, nors, kaip pažymi Lenkijos Respublika, valstybių narių teisingumo sistemos organizavimas priklauso šių valstybių narių kompetencijai, vis dėlto įgyvendindamos šią kompetenciją valstybės narės turi laikytis iš Sąjungos teisės, visų pirma ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, joms kylančių įpareigojimų (2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)*, C-619/18, EU:C:2019:531, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija, taip pat 2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas)*, C-192/18, EU:C:2019:924, 102 punktas).

57 Kadangi pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą visos valstybės narės įpareigojamos numatyti teisių gynimo priemones, būtinas veiksmingai teisminei apsaugai, kaip tai suprantama visų pirma pagal Chartijos 47 straipsnį, Sąjungos teisei priklausančiose srityse užtikrinti, į Chartijos 47 straipsnio nuostatą reikia tinkamai atsižvelgti aiškinant ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Vis dėlto, siekiant užtikrinti, kad tokios instancijos, kurių gali būti prašoma priimti sprendimą dėl su Sąjungos teisės taikymu ar aiškinimu susijusių klausimų, galėtų garantuoti veiksmingą teisminę apsaugą, kaip reikalaujama pagal šią nuostatą, itin svarbu, kad jos išliktų nepriklausomos, kaip tai patvirtinta Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kurioje, be kitų su pagrindine teise į veiksmingą gynybą susijusių reikalavimų, numatytas reikalavimas užtikrinti teisę į tai, kad bylą išnagrinėtų „nepriklausomas“ teismas (Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 194 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

58 Šis teismų nepriklausomumo reikalavimas, kuris neatsiejamas nuo teismo paskirties, yra pagrindinės teisės į veiksmingą teisminę gynybą ir į teisingą bylos nagrinėjimą esmė, o ši teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, tarp jų teisinės valstybės vertybės, išsaugojimo garantas (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 51 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

59 Remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, norint užtikrinti pagal Sąjungos teisę reikalaujamas nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas būtina, kad egzistuotų taisyklės, be kita ko, dėl teismo sudėties, jo narių skyrimo, įgaliojimų trukmės ir nusišalinimo, nušalinimo ir atšaukimo priežasčių, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

60 Šiuo aspektu svarbu, kad teisėjai būtų apsaugoti nuo išorinės įtakos ar spaudimo, galinčių kelti grėsmę jų nepriklausomumui. Teisėjų statusui ir jų pareigoms taikomos taisyklės visų pirma turi leisti užkirsti kelią ne tik bet kokiai tiesioginei įtakai duoti nurodymus, bet ir netiesioginei įtakai, galinčiai pakreipti atitinkamų teisėjų sprendimus kuria nors linkme, ir neleisti, kad teismai stokotų nepriklausomumo ar nešališkumo įspūdžio, kas galėtų pakenkti pasitikėjimui, kurį demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje teismai turi kelti teisės subjektams (Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 197 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

61 Konkrečiau kalbant apie teisėjams taikomą drausminę tvarką reglamentuojančias taisykles, iš Sąjungos teisės ir, be kita ko, iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kylantis nepriklausomumo reikalavimas, remiantis suformuota jurisprudencija, reiškia, kad pagal šią tvarką turi būti užtikrinta, kad bus išvengta bet kokio pavojaus, jog tokia tvarka bus naudojama kaip politinės teismo sprendimų turinio kontrolės sistema. Šiuo klausimu priimtos taisyklės, kurios, be kita ko, apibrėžia tiek drausmės pažeidimus sudarančias veikas, tiek konkrečiai taikomas sankcijas, numato nepriklausomos institucijos dalyvavimą laikantis procedūros, visapusiškai garantuojančios Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintas teises, tarp jų teisę į gynybą, ir suteikia galimybę ginčyti teisme drausmės priežiūros institucijų sprendimus, yra garantijos, būtinos siekiant išsaugoti teisminės valdžios nepriklausomumą (Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 198 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

62 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Komisijos ieškinyje pirmais keturiais priekaištais ginčijamos nacionalinės teisės normos, kuriomis reglamentuojama drausminė atsakomybė, gali būti kontrolės, atliekamos atsižvelgiant į ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, dalykas, todėl būtina išnagrinėti, ar buvo padaryti Komisijos nurodomi šios nuostatos pažeidimai.

Dėl antrojo priekaišto

– *Šalių argumentai*

63 Pateikdama antrąjį priekaištą, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, Komisija teigia, kad pažeista ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, nes Drausmės bylų kolegija, kuri turi priimti sprendimą kaip pirmoji arba apeliacinė instancija *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjams iškeltose drausmės bylose ir, nelygu atvejis, kaip apeliacinė instancija arba ir kaip pirmoji, ir kaip apeliacinė instancija bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltose drausmės bylose, neatitinka reikalaujamų nepriklausomumo ir nešališkumo garantijų.

64 Nors apskritai vykdomojo organo dalyvavimas teisėjų skyrimo procese savaime negali turėti įtakos teisėjų nepriklausomumui ar nešališkumui, vis dėlto šioje byloje reikia atsižvelgti į tai, kad įvairių teisėkūros reformų sujungimas ir įgyvendinimas tuo pat metu Lenkijoje lėmė struktūrinį pažeidimą, kuris nebeleidžia teismams ir toliau sudaryti nepriklausomumo ir nešališkumo įspūdžio ir išlaikyti pasitikėjimo, kurį teismai turi kelti demokratinėje visuomenėje, ar atmesti visų pagrįstų teisės subjektų abejonių dėl Drausmės bylų kolegijos atsparumo išorės veiksniams ir jos neutralumo, kai susikerta interesai.

65 Tokį struktūrinį pažeidimą lėmė įvairūs veiksniai, tarp jų – tai, kad Drausmės bylų kolegija, kuriai, be kita ko, buvo suteikta teisminė jurisdikcija teisėjams iškeltose drausmės bylose, buvo įsteigta *ex nihilo*, suteikiant jai didelę organizacinę ir finansinę autonomiją *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), kurios neturi kitos šio teismo kolegijos, taip pat tai, kad be akivaizdaus pateisinimo ir nukrypstant nuo taikytinos bendrosios taisyklės nauji teisėjai į šią naująją kolegiją gali būti skiriami tik Respublikos Prezidento NTT siūlymu, o ne perkeliant teisėjus, jau einančius pareigas kitose *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijose.

66 Šiame kontekste taip pat svarbi aplinkybė, kad prieš pat paskiriant šiuos naujus teisėjus į Drausmės bylų kolegiją NTT sudėtis buvo visiškai atnaujinta, sutrumpinus dar nepasibaigusias šio organo narių kadencijas, remiantis naujomis normomis, kuriomis reglamentuojamas 15 ją sudarančių narių, turinčių teisėjo statusą, skyrimo būdas, nuo šiol numatant, kad juos renka nebe patys teisėjai, kaip buvo anksčiau, o Seimas. Dėl šių naujovių 23 iš 25 NTT narių nuo šiol skiriami

teisėkūros arba vykdomosios valdžios institucijų arba atstovauja šioms institucijoms, o tai lemia šio organo politizavimą, vadinasi, ir didesnę šių institucijų įtaką Drausmės bylų kolegijos teisėjų skyrimo procesui, kaip tai, be kita ko, pažymėjo Europos demokratijos per teisę komisija (toliau – Venecijos komisija) 2017 m. gruodžio 11 d. Nuomonėje Nr. 904/2017 [CDL(2017)031] ir Kovos su korupcija valstybių grupė (GRECO) 2018 m. kovo 23 d. *ad hoc* ataskaitoje dėl Lenkijos.

67 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika tvirtina, kad tiek Drausmės bylų kolegijos narių skyrimo procedūra, beje, panaši į kitose valstybėse narėse galiojančią procedūrą, tiek kitos garantijos, kuriomis šie nariai naudojasi po paskyrimo, leidžia užtikrinti šios kolegijos nepriklausomumą.

68 Iš tiesų sąlygos, kurias turi atitikti kandidatai į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas, išsamiai apibrėžtos nacionalinėje teisėje, o šių teisėjų skyrimo procedūra, paskelbus viešą kvietimą teikti kandidatūras, apima NTT atliekamą atranką, kuria remdamasis šis organas teikia pasiūlymą dėl atrinktų kandidatų skyrimo, ir galiausiai baigiasi Respublikos Prezidento, kuris neprivalo vadovautis NTT pasiūlymu, išleidžiamu paskyrimo aktu.

69 Be to, nauja NTT sudėtis beveik nesiskiria nuo kai kuriose kitose valstybėse narėse įsteigtų nacionalinių teismų tarybų vyraujančios sudėties ir padeda stiprinti šio organo demokratinį teisėtumą ir užtikrinti geresnį Lenkijos teisėjų atstovaujamumą.

70 Galiausiai Drausmės bylų kolegijos teisėjų nepriklausomumą po jų paskyrimo lemia sukurta garantijų sistema, susijusi, be kita ko, su neribota šių teisėjų įgaliojimų trukme, jų nepašalinamumu, imunitetu, pareiga išlikti apolitiškiems, įvairiu profesinių pareigų nesuderinamu ir labai dideliu darbo užmokesčiu. Didelis Drausmės bylų kolegijos administracinės, finansinės ir jurisprudencinės autonomijos lygis sustiprina šios institucijos nepriklausomumą apsaugant jos narius nuo rizikos, susijusios su jų struktūrinio pavaldumo santykiais ar kolegialumu, kai jie turi priimti sprendimą drausmės bylose dėl kitų *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijų teisėjų.

71 Be to, Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumą nuo Lenkijos vykdomosios valdžios taip pat rodo šios instancijos sprendimai, kurie, be kita ko, atskleidžia, kad iš aštuoniolikos teisingumo ministro apeliacinių skundų dėl pirmosios instancijos garbės teismo sprendimų teisėjams iškeltose drausmės bylose septyniais atvejais apskųsti teismo sprendimai buvo patvirtinti, penkiais atvejais jie buvo pakeisti, paskiriant griežtesnes drausmines nuobaudas, dviem atvejais Drausmės bylų kolegija pakeitė sprendimus dėl atleidimo nuo atsakomybės ir skyrė drausmines nuobaudas, dar dviem atvejais ji pakeitė išteisinamąjį nuosprendį, pripažindama, kad teisėjas padarė pažeidimą, bet neskirdama drausminės nuobaudos, vienu atveju teismo sprendimas buvo panaikintas, o drausmės byla užbaigta atitinkamam teisėjui mirus, o dar vienu atveju ši kolegija pakeitė nagrinėjamą teismo sprendimą ir atsisakė skirti sankciją, perkvalifikavusi aptariamą pažeidimą į nesunkų drausmės pažeidimą.

72 Dublike Komisija tvirtina, kad Sprendimas *A. K. ir kt.*, priimtas po šio ieškinio pareiškimo, per tą laiką patvirtino šio priekaišto pagrįstumą.

73 Tas pats pasakytina apie 2019 m. gruodžio 5 d. sprendimą (III PO 7/18) ir 2020 m. sausio 15 d. nutartis (III PO 8/18 ir III PO 9/18), kuriais *Sąd Najwyższy* (*Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych*) (Aukščiausiasis Teismas (Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija), Lenkija), kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrindinėse bylose, kuriose buvo priimtas Sprendimas *A. K. ir kt.*, remdamasis iš pastarojo sprendimo kylančia informacija konstatavo, kad esamos sudėties NTT nėra nešališka institucija, kuri yra nepriklausoma nuo

Lenkijos teisėkūros ir vykdomosios valdžios, ir kad Drausmės bylų kolegija nėra „teismas“, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 47 straipsnį, EŽTK 6 straipsnį ir Konstitucijos 45 straipsnio 1 dalį. Savo sprendimuose *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), be šio sprendimo 65 punkte jau minėtų veiksnių, nurodė, kad, pirma, Drausmės bylų kolegijai taip pat buvo suteikta išimtinė jurisdikcija bylose, susijusiose su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjais darbo teisės, socialinės apsaugos ir išėjimo į pensiją srityse, t. y. klausimais, kurie anksčiau priklausė bendrosios kompetencijos teismų jurisdikcijai, antra, po įvairių paeiliui padarytų NTT įstatymo pakeitimų per atitinkamų teisėjų skyrimo procedūrą buvo labai apribotos nepatvirtinto kandidato galimybės ginčyti NTT nutarimus, trečia, asmenys, paskirti teisėjais į Drausmės bylų kolegiją, turėjo labai glaudžių ryšių su Lenkijos teisėkūros arba vykdomąja valdžia ir, ketvirta, nuo pat įsteigimo Drausmės bylų kolegija ėmėsi veiksmų užtikrinti, kad būtų atsiimti bylose, kuriose buvo priimtas Sprendimas *A. K. ir kt.*, Teisingumo Teismui pateikti prašymai priimti prejudicinį sprendimą.

74 Vėliau tuose sprendimuose padarytos išvados buvo pakartotos 2020 m. sausio 23 d. *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), sudaryto iš šio teismo civilinių, baudžiamųjų ir darbo bei socialinės apsaugos bylų kolegijos, priimtame nutarime, kuriam buvo suteikta teisės principo galia.

75 Be to, Drausmės bylų kolegijos teisėjų padėtis yra geresnė nei kitų *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijų teisėjų. Iš tiesų iš 2019 m. gruodžio 5 d. *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimo (III PO 7/18) taip pat matyti, kad Drausmės bylų kolegijai tenka daug mažesnis darbo krūvis nei kitoms šio teismo kolegijoms, nors, kaip atsiliepime į ieškinį teigė Lenkijos Respublika, Drausmės bylų kolegijos narių gaunamas darbo užmokestis maždaug 40 % viršija kitų *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijų teisėjų gaunamą darbo užmokestį.

76 Dėl Lenkijos Respublikos nurodytų garantijų, tariamai apsaugančių Drausmės bylų kolegijos teisėjus po jų paskyrimo, iš Sprendime *A. K. ir kt.* pateiktų gairių matyti, kad, neatsižvelgiant į tai, ar egzistuoja minėtos garantijos, visapusiškai analizuojant nacionalinės teisės nuostatas, susijusias su atitinkamos institucijos įsteigimu ir, be kita ko, jai suteiktais įgaliojimais, jos sudėtimi ir joje posėdžiaujančių teisėjų skyrimo tvarka, reikia įsitikinti, kad šie įvairūs veiksniai negali sukelti teisės subjektams pagrįstų abejonių dėl to, ar šiems teisėjams nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jų neutralumo, kai susikerta interesai, po to, kai šie asmenys paskiriami eiti pareigas.

77 Triplike Lenkijos Respublika tvirtina, kad iš Komisijos ieškinio matyti, jog antrasis jos priekaištas susijęs su nacionalinės teisės nuostatų, kurios yra šio ieškinio dalykas, teisiniu vertinimu, o ne su faktinių aplinkybių nustatymu. Vis dėlto su Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumu susiję aspektai, kuriuos pagal Sprendimą *A. K. ir kt.* turėjo išnagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrindinėse bylose, kuriose priimtas minėtas sprendimas, neturi jokio ryšio su abstrakčiu šių nacionalinių nuostatų suderinamumo su Sąjungos teise vertinimu ir priskiriami faktinėms aplinkybėms. Taigi *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimai, priimti po Sprendimo *A. K. ir kt.*, neturi reikšmės vertinant įsipareigojimų neįvykdymą, dėl kurio šiai valstybei narei priekaištaujama šiame ieškinyje. Savo ruožtu 2020 m. sausio 23 d. *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) nutarimas nebuvo susijęs su Drausmės bylų kolegijos jurisdikcija, be to, 2020 m. balandžio 20 d. sprendime *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas, Lenkija) pripažino šį nutarimą prieštaraujančiu Konstitucijai.

78 Galiausiai Lenkijos Respublika prie tripliko pridėjo dokumentus (iš viso juos sudaro apie 2 300 puslapių), kuriuose išsamiai apžvelgiami Drausmės bylų kolegijos sprendimai, patvirtinantys minėtos valstybės narės įsitikinimą, kad ši institucija priima sprendimus visiškai nešališkai ir nepriklausomai. Be to, iš sprendimų, priimtų 2017–2019 m. drausmės bylose pagal teisingumo

ministro skundą, taip pat pridėtų prie tripliko, lyginamosios apžvalgos matyti, kad 2017 ir 2018 m. Aukščiausiojo Teismo baudžiamųjų bylų kolegija patenkino 6 teisingumo ministro skundus iš 14, o 2018 ir 2019 m. Drausmės bylų kolegija patenkino 17 iš 44 teisingumo ministro skundų, o tai rodo lygiavertę proporciją.

79 Belgijos Karalystė, Danijos Karalystė, Nyderlandų Karalystė, Suomijos Respublika ir Švedijos Karalystė mano, kad, be kita ko, iš Sprendime *A. K. ir kt.* pateiktų gairių matyti, jog Drausmės bylų kolegija neatitinka iš Sąjungos teisės kylančių nešališkumo ir nepriklausomumo reikalavimų. Belgijos Karalystės teigimu, tokią išvadą taip pat galima grįsti įvairiais tarptautinių institucijų priimtais dokumentais, pavyzdžiui, Europos chartija dėl teisėjų statuso ir 2020 m. sausio 16 d. Venecijos komisijos nuomone Nr. 977/2019 dėl 2019 m. gruodžio 20 d. padarytų, be kita ko, Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo pakeitimų.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

80 Kaip matyti iš šio sprendimo 61 punkte nurodytos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą kiekviena valstybė narė turi užtikrinti, kad prie jos teisių gynimo priemonių Sąjungos teisei priklausančiose srityse sistemos priskirtų nacionalinių teismų teisėjams taikoma drausminė tvarka atitiktų teisėjų nepriklausomumo principą, be kita ko, garantuodama, kad sprendimus, priimtus minėtų teismų teisėjams iškeltose drausmės bylose, kontroliuotų institucija, kuri pati atitinka su veiksminga teismine apsauga, įskaitant nepriklausomumo principą, susijusias garantijas (2020 m. balandžio 8 d. Nutarties *Komisija / Lenkija*, C-791/19 R, EU:C:2020:277, 35 punktas).

81 Iš naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 27 straipsnio 1 dalies, 73 straipsnio 1 dalies ir 97 straipsnio 3 dalies bei Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 1 dalies matyti, kad sprendimai dėl drausminės atsakomybės, kurie gali būti priimti Lenkijos teisėjų atžvilgiu, nuo šiol priklauso Drausmės bylų kolegijos, įsteigtos pagal naująjį Aukščiausiojo Teismo įstatymą, jurisdikcijai. Ši kolegija kaip pirmoji ir apeliacinė instancija priima sprendimus *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjams iškeltose drausmės bylose ir, nelygu atvejis, kaip apeliacinė instancija arba ir kaip pirmoji, ir kaip apeliacinė instancija bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltose drausmės bylose. Taigi iš pirmesniame punkte primintų principų matyti, kad pagal Sąjungos teisę, visų pirma ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, tokia institucija, kaip Drausmės bylų kolegija, turi užtikrinti visas būtinas savo nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas.

82 Kaip šiuo klausimu jau patikslino Teisingumo Teismas, vien tai, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjams gali būti iškeltos drausmės bylos, kurios gali būti perduotos nagrinėti institucijai, kurios nepriklausomumas nėra garantuotas, gali pakenkti jų pačių nepriklausomumui (2020 m. balandžio 8 d. Nutarties *Komisija / Lenkija*, C-791/19 R, EU:C:2020:277, 90 punktas).

83 Šiuo klausimu ypač svarbu atsižvelgti į tai, kad drausminės priemonės gali sukelti sunkių pasekmių nubaustų teisėjų veiklai ir karjerai. Kaip pažymėjo ir Europos Žmogaus Teisių Teismas, atliekama teisminė kontrolė turi atitikti nagrinėjamų sprendimų drausminį pobūdį. Jeigu valstybė narė inicijuoja tokią drausminę procedūrą, keliamas pavojus visuomenės pasitikėjimui teismų veikla ir nepriklausomumu, o demokratinėje valstybėje šiuo pasitikėjimu užtikrinamas pačios teisinės valstybės egzistavimas (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 6 d. EŽTT sprendimo *Ramos Nunes de Carvalho e Sá prieš Portugaliją*, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 196 punktą ir 2021 m. kovo 9 d. Sprendimo *Eminağaoğlu prieš Turkiją*, CE:ECHR:2021:0309JUD007652112, 97 punktą).

84 Pateikdama antrąjį priekaištą Komisija iš esmės teigia, kad, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kuriomis buvo įsteigta Drausmės bylų kolegija, tam tikras jos savybes ir į šios kolegijos teisėjų skyrimo procesą, ši kolegija neatitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimų, kylančių iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos.

85 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad, kaip pabrėžė Komisija ir įstojusios į bylą šalys, Sprendime *A. K. ir kt.* Teisingumo Teismas jau nagrinėjo *Sąd Najwyższy* (*Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych*) (Aukščiausiasis Teismas (Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija)) prašymą priimti prejudicinį sprendimą, susijusį, be kita ko, su tuo, ar Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad toks organas kaip Drausmės bylų kolegija atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, nustatytus, be kita ko, Chartijos 47 straipsnyje.

86 Kaip matyti iš Sprendimo *A. K. ir kt.* rezoliucinės dalies, Teisingumo Teismas šiuo klausimu konstatavo, kad šis organas nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, kai objektyvios atitinkamos šio organo įsteigimo sąlygos, jo savybės ir narių skyrimo tvarka gali sukelti teisės subjektams pagrįstų abejonių dėl šio organo atsparumo išoriniams veiksniams, visų pirma teisėkūros ir vykdomosios valdžių tiesioginei ar netiesioginei įtakai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai. Šios abejonės gali lemti tai, kad šis organas nesukelia nepriklausomumo ir nešališkumo įspūdžio, ir tai kelia grėsmę pasitikėjimui, kurį demokratinėje visuomenėje teismai turi kelti teisės subjektams.

87 Kaip matyti iš šio sprendimo 52 ir 57 punktų, aiškinant ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą turi būti tinkamai atsižvelgta į Chartijos 47 straipsnį.

88 Siekiant nustatyti, ar Drausmės bylų kolegija atitinka pagal Sąjungos teisę reikalaujamą nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimą, kaip organas, atsakingas už sprendimų drausmės bylose, iškeltose teisėjams, kuriems gali tekti priimti sprendimus dėl Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo, kontrolę, pirmiausia reikia priminti, kad, kaip teigia Komisija, minėta kolegija buvo įsteigta naujuoju Aukščiausiojo teismo įstatymu platesniame kontekste – įgyvendinant reikšmingas reformas, susijusias su teismų valdžios organizavimu Lenkijoje, tarp jų – būtent reformas, susijusias su šio naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo priėmimu ir atitinkamais Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo bei NTT įstatymo pakeitimais.

89 Šiomis aplinkybėmis, pirma, reikia pažymėti, kad, kaip teigia Komisija, taip *ex nihilo* įsteigtai Drausmės bylų kolegijai pagal naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 27 straipsnį, 73 straipsnio 1 dalį, 97 straipsnio 3 dalį ir Įstatymo dėl bendrosios kompetencijos teismų 110 straipsnio 1 dalį konkrečiai buvo suteikta išimtinė jurisdikcija nagrinėti drausmės, darbo teisės ir socialinio draudimo bylas dėl *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų, taip pat jurisdikcija atitinkamais atvejais arba kaip apeliacinei instancijai, arba kaip pirmajai ir kaip apeliacinei instancijai nagrinėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltas drausmės bylas.

90 Reikia priminti, kad, kaip Teisingumo Teismas jau pažymėjo Sprendimo *A. K. ir kt.* 148 ir 149 punktuose, kiek tai konkrečiai susiję su bylomis dėl *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų išleidimo į pensiją, ši jurisdikcija buvo priskirta Drausmės bylų kolegijai tuo pat metu, kai buvo priimtos naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo nuostatos, kuriose buvo numatyta mažinti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų pensinį amžių ir taikyti šią priemonę pareigas einantiems šio teismo teisėjams, taip pat suteikti Respublikos Prezidentui diskreciją pratęsti šio teismo teisėjų teisminių funkcijų vykdymo terminą sulaukus naujai nustatyto pensinio amžiaus. Šiuo klausimu 2019 m. birželio 24 d. Sprendime *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)* (C-619/18, EU:C:2019:531) Teisingumo Teismas konstatavo, kad, priimdama

minėtas nacionalines nuostatas, Lenkijos Respublika pažeidė *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų nepašalinamumo ir nepriklausomumo principą ir neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

91 Antra, reikia konstatuoti, kad, kaip teigia Komisija ir kaip taip pat pažymėjo Teisingumo Teismas Sprendimo *A. K. ir kt.* 151 punkte, iš naujuoju Aukščiausiojo Teismo įstatymu, visų pirma šio įstatymo 6, 7 ir 20 straipsniais, sukurtos sistemos matyti, kad nors formaliai įsteigta kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegija, Drausmės bylų kolegija šiame teisme turi ypač didelę organizacinę, funkciją ir finansinę autonomiją, palyginti su kitomis šio teismo kolegijomis.

92 Šiuo klausimu Lenkijos Respublikos argumentui, kad šiuo atveju siekiama tik sustiprinti Drausmės bylų kolegijos teisėjų nepriklausomumą, apsaugant juos nuo rizikos, susijusios su struktūrinio profesinio pavaldumo santykiais ar kolegialumu, negalima pritarti, nes, be kita ko, Drausmės bylų kolegiją sudarantys teisėjai patys gali būti drausminio pobūdžio ginčų, taip pat su darbo teisės, socialinės apsaugos ar išėjimo į pensiją klausimais susijusių ginčų šalys ir Lenkijos teisės aktų leidėjas nemanė, kad jurisdikciją nagrinėti tokius ginčus reikia suteikti kitai *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijai.

93 Trečia, dėl aplinkybės, kad Drausmės bylų kolegiją sudarantys teisėjai turi teisę į maždaug 40 % didesnį darbo užmokestį nei į kitas *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijas paskirti teisėjai, reikia pažymėti, kad, remiantis Lenkijos Respublikos rašytinėse pastabose ir per teismo posėdį pateiktais paaiškinimais, šis daug didesnis darbo užmokestis pateisinamas tik tuo, kad egzistuoja nesuderinamumo taisyklė, konkrečiai taikoma Drausmės bylų kolegijos teisėjams, pagal kurią jiems neleidžiama užimti akademinių pareigų. Vis dėlto, remiantis tais pačiais paaiškinimais, suinteresuotieji asmenys, nepaisant šios nesuderinamumo tvarkos, gali nuspręsti eiti tokias akademines pareigas, jeigu jos neprieštarauja teisėjo statuso prestižui, ir tokiu atveju jie atsisako šio didesnio darbo užmokesčio. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad tokie paaiškinimai, be kita ko, neleidžia suprasti objektyvių priežasčių, dėl kurių į kitas *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijas paskirtiems teisėjams taip pat negalėjo būti pripažinta ta pati teisė pasirinkti, ar vykdyti akademinę veiklą, ar gauti tokį gerokai didesnį darbo užmokestį.

94 Ketvirta, reikia pabrėžti aplinkybę, kurią nurodė Komisija ir kurią Teisingumo Teismas jau pažymėjo Sprendimo *A. K. ir kt.* 150 punkte, kad pagal naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 131 straipsnį iš pradžių steigiant Drausmės bylų kolegiją, kuriai suteikti šio sprendimo 89 punkte nurodyti įgaliojimai, į ją turėjo įeiti tik nauji teisėjai, kuriuos Respublikos Prezidentas paskyrė NTT siūlymu, taip nenumatant jokios galimybės paskirti į ją teisėjus, jau einančius pareigas *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), nors toks teisėjų perkėlimas iš vienos *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijos į kitą yra iš esmės leidžiamas pagal tą patį įstatymą. Be to, prieš paskiriant šiuos teisėjus NTT sudėtis buvo visiškai atnaujinta.

95 Kaip matyti iš šio sprendimo 59 punkte primintos suformuotos jurisprudencijos, norint užtikrinti pagal Sąjungos teisę reikalaujamas nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas būtina, kad egzistuotų taisyklės, kuriomis reglamentuojamas teisėjų skyrimas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A. B. ir kt.* 117 ir 121 punktus). Be to, pagal šio sprendimo 56 punkte primintą Teisingumo Teismo jurisprudenciją įgyvendindamos savo kompetenciją, be kita ko, susijusią su nacionalinių normų, reglamentuojančių teisėjų skyrimo procedūrą, priėmimu, valstybės narės privalo laikytis iš Sąjungos teisės, be kita ko, ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos joms kylančių įpareigojimų (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A. B. ir kt.* 68 ir 79 punktus ir 2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 48 punktą).

96 Vadovaujantis valdžių padalijimo principu, būdingu teisinės valstybės veikimui, visų pirma turi būti užtikrintas teismų nepriklausomumas nuo teisėkūros ir vykdomosios valdžios (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

97 Kalbant konkrečiai apie sąlygas, kuriomis priimami sprendimai dėl *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) ir būtent Drausmės bylų kolegijos teisėjų skyrimo, reikia pažymėti, jog Teisingumo Teismas jau turėjo progą konstatuoti, kad vien dėl to, kad atitinkamus teisėjus paskyrė valstybės narės Respublikos Prezidentas, jie netapo nuo jo priklausomi ir negali kilti abejonių dėl jų nešališkumo, jeigu po paskyrimo suinteresuotiesiems asmenims nedaroma jokio spaudimo, o vykdydami savo pareigas jie negauna jokių nurodymų (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

98 Vis dėlto Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad vis vien būtina įsitikinti, jog minėtų sprendimų dėl skyrimo materialinės sąlygos ir procedūrinės taisyklės yra tokios, kad teisės subjektams negalėtų kilti jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkamiems teisėjams po jų paskyrimo nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl šių teisėjų neutralumo, kai susikerta interesai, ir kad šiuo tikslu svarbu, kad tos sąlygos ir taisyklės leistų užkirsti kelią ne tik bet kokiai tiesioginei įtakai, daromai teikiant nurodymus, bet ir netiesioginei įtakai, galinčiai pakreipti atitinkamų teisėjų sprendimus kuria nors linkme (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 55 ir 57 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

99 Pažymėjęs, kad pagal Konstitucijos 179 straipsnį *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjus skiria Respublikos Prezidentas, remdamasis NTT, t. y. institucijos, kuriai pagal Konstitucijos 186 straipsnį pavesta užtikrinti teismų ir teisėjų nepriklausomumą, siūlymu, Teisingumo Teismas Sprendimo *A. K. ir kt.* 137 punkte ir Sprendimo *A. B. ir kt.* 124 punkte nurodė, kad tokios institucijos dalyvavimas teisėjų skyrimo procedūroje iš esmės gali prisidėti prie jos objektyvumo užtikrinimo, apribojant Respublikos Prezidento diskreciją įgyvendinant jam šioje srityje suteiktus įgaliojimus.

100 Vis dėlto Sprendimo *A. K. ir kt.* 138 punkte ir Sprendimo *A. B. ir kt.* 125 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad taip būtų tik tuo atveju, jei pati ši institucija būtų gana nepriklausoma nuo teisėkūros ir vykdomosios valdžių ir nuo institucijos, kuriai ji turi pateikti tokį siūlymą dėl skyrimo.

101 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad pagal Konstitucijos 179 straipsnį aktas, kuriuo NTT siūlo kandidatą skirti eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas, yra būtina sąlyga, kad tokį kandidatą eiti tokias pareigas galėtų paskirti Respublikos Prezidentas. Taigi NTT vaidmuo šioje skyrimo procedūroje yra lemiamas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A. B. ir kt.* 126 punktą).

102 Tokiomis aplinkybėmis tai, kiek NTT yra nepriklausoma nuo Lenkijos teisėkūros ir vykdomosios valdžių, kai vykdo jai pavestas užduotis, gali būti svarbu vertinant, ar jos atrinkti teisėjai patys galės atitikti nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, kylančius iš Sąjungos teisės (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A. K. ir kt.* 139 punktą ir Sprendimo *A. B. ir kt.* 127 punktą).

103 Žinoma, kaip teigia Lenkijos Respublika, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad vien dėl aplinkybės, jog organas, kaip antai nacionalinė teisėjų taryba, dalyvauja teisėjų skyrimo procese ir daugiausia yra sudarytas iš teisėkūros institucijų pasirinktų narių, negali kilti abejonių dėl pasibaigus šiam procesui paskirtų teisėjų nepriklausomumo (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 9 d.

Sprendimo *Land Hessen*, C-272/19, EU:C:2020:535, 55 ir 56 punktus). Vis dėlto iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, būtent iš sprendimų *A. K. ir kt.* ir *A. B. ir kt.*, taip pat matyti, kad kitaip gali būti tuo atveju, kai dėl tos pačios aplinkybės, kartu atsižvelgiant į kitas reikšmingas aplinkybes ir tokio pasirinkimo sąlygas, tokių abejonių kyla.

104 Šiuo klausimu reikia pažymėti, pirma, kad, kaip teigia Komisija, nors 15 NTT narių, išrinktų iš teisėjų, anksčiau buvo atrinkti jų kolegų, neseniai NTT įstatymas buvo iš dalies pakeistas ir, kaip matyti iš jo 9a straipsnio, šiuos 15 narių nuo šiol skiria Lenkijos teisėkūros valdžia, todėl 23 iš 25 naujos sudėties NTT sudarančių narių buvo paskirti Lenkijos vykdomosios ar teisėkūros valdžios arba priklauso vienai ar kitai iš šių valdžių. Dėl tokių pakeitimų gali kilti pavojus (pagal anksčiau galiojusią rinkimų tvarką jos nebuvo), kad teisėkūros ir vykdomoji valdžia labiau kontroliuos NTT ir bus pakenkta šios institucijos nepriklausomumui.

105 Antra, kaip pažymėjo ir Komisija, iš 2017 m. gruodžio 8 d. įstatymo 6 straipsnio, išdėstyto šio sprendimo 26 punkte, matyti, kad tokiu būdu naujai sudaryta NTT buvo įsteigta sutrumpinant šią instituciją iki tol sudariusių narių dar nepasibaigusią ketverių metų kadenciją, numatytą Konstitucijos 187 straipsnio 3 dalyje.

106 Trečia, svarbu pažymėti, kad teisėkūros reforma, kurią įgyvendinus buvo sudaryta tokios naujos sudėties NTT, buvo įvykdyta tuo pat metu, kai buvo priimtas naujasis Aukščiausiojo Teismo įstatymas, kuriuo buvo įvykdyta plataus masto *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) reforma, kuri apėmė, be kita ko, dviejų naujų kolegijų, įskaitant Drausmės bylų kolegiją, įsteigimą šiame teisme ir mechanizmo, kuris per tą laiką buvo pripažintas prieštaraujančiu ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai ir kuris jau aptartas šio sprendimo 90 punkte, sukūrimą, numatant *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų pensinio amžiaus sutrumpinimą ir pritaikant šią priemonę kadencijos šiame teisme dar nebaigusiems teisėjams.

107 Taigi neginčijama, kad kai kurių NTT narių, kurie tuo metu dar ėjo pareigas, kadencijos užbaigimas anksčiau laiko ir NTT sudėties atnaujinimas buvo įvykdyti tokiomis aplinkybėmis, kai buvo tikimasi, jog netrukus *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) ir, be kita ko, Drausmės bylų kolegijoje atsilaisvins daug pareigų, kaip Teisingumo Teismas jau iš esmės pažymėjo 2018 m. gruodžio 17 d. Nutarties *Komisija / Lenkija*, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, 22–27 punktuose, 2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)* (C-619/18, EU:C:2019:531) 86 punkte ir Sprendimo *A. B. ir kt.* 134 punkte.

108 Reikia konstatuoti, kad šio sprendimo 104–107 punktuose nurodytos aplinkybės gali sukelti pagrįstų abejonių dėl NTT nepriklausomumo ir jos vaidmens Drausmės bylų kolegijos narių skyrimo procese.

109 Be to, iš šio sprendimo 89–94 punktų matyti, pirma, kad šis skyrimo procesas taikomas kandidatams į pareigas naujai sukurtoje teisėjų kolegijoje, kuri buvo sukurta priimti sprendimus, be kita ko, dėl nacionaliniams teisėjams iškeltų drausmės bylų ir dėl klausimų, susijusių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) reglamentuojančių nuostatų reforma, dėl kurios tam tikrų aspektų jau buvo konstatuotas Lenkijos Respublikos padarytas ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažeidimas, ir, antra, kad šis organas turi būti sudarytas tik iš naujų teisėjų, kurie dar nėra posėdžiavę *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), kurie gaus daug didesnį darbo užmokestį ir kuriems suteikta labai plati organizacinė, funkcinė ir finansinė autonomija, palyginti su kitose *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų kolegijose taikomomis sąlygomis.

110 Tokios aplinkybės, įvertintos atliekant bendrą analizę, apimančią svarbų NTT vaidmenį skiriant Drausmės bylų kolegijos, t. y. kaip matyti iš šio sprendimo 108 punkto, organo, kurio nepriklausomumas nuo politinės valdžios yra abejotinas, narius, gali sukelti teisės subjektams pagrįstų abejonių dėl šios Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumo ir nešališkumo.

111 Kalbant apie šio sprendimo 71 ir 78 punktuose nurodytus duomenis, susijusius su Drausmės bylų kolegijos jurisprudencija, šiuo klausimu pakanka pažymėti, jog, be to, kad minėtame 71 punkte minimi statistiniai duomenys veikiau liudija apie tai, kad Drausmės bylų kolegija daugeliu atvejų, kai ji nagrinėjo teisingumo ministro skundą dėl pirmosios instancijos garbės teismo sprendimo, išlaikė arba sugriežtino atitinkamų teisėjų drausminę atsakomybę, antrasis Komisijos priekaištas, kaip pabrėžia ji pati, bet kuriuo atveju susijęs ne su konkrečia Drausmės bylų kolegijos ir ją sudarančių teisėjų teismine veikla, bet su jų nepriklausomumo ir nešališkumo įspūdžio nebuvimu, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 86 punkte primintą jurisprudenciją. Taigi nei Lenkijos Respublikos atsiliepime į ieškinį ir triplike nurodyti statistiniai duomenys, nei apskritai 2 300 puslapių sprendimų, priskirtų Drausmės bylų kolegijai, kuriuos Lenkijos Respublika pateikė grįsdama tripliką, tik bendrai tvirtindama, kad minėti sprendimai neleidžia suabejoti minėtos institucijos nepriklausomumu ir nešališkumu, negali paneigti šio priekaišto pagrįstumo.

112 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta šio sprendimo 89–110 punktuose, reikia konstatuoti, kad kartu vertinamos konkrečios aplinkybės ir objektyvios sąlygos, kuriomis buvo įsteigta Drausmės bylų kolegija, jos savybės ir narių paskyrimo tvarka gali sukelti teisės subjektams pagrįstų abejonių dėl šios institucijos atsparumo išoriniams veiksniams, visų pirma teisėkūros ir vykdomosios valdžių tiesioginei ar netiesioginei įtakai, ir dėl jos neutralumo, kai susikerta interesai, o tai gali lemti, kad ši institucija nesukelia nepriklausomumo ir nešališkumo įspūdžio, ir tai kelia grėsmę pasitikėjimui, kurį demokratinėje visuomenėje teismai turi kelti teisės subjektams. Dėl to silpninama teisinės valstybės vertybės apsauga, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 51 punkte primintą Teisingumo Teismo jurisprudenciją.

113 Remiantis tuo, be kita ko, darytina išvada, kad, neužtikrindama Drausmės bylų kolegijos, kuri kaip pirmoji ir apeliacinė instancija turi priimti sprendimus drausmės bylose, iškeltose *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjams, ir, nelygu atvejis, kaip apeliacinė instancija arba ir pirmoji, ir apeliacinė instancija –drausmės bylose, iškeltose bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, nepriklausomumo ir nešališkumo ir taip pažeisdama šių teisėjų nepriklausomumą, taip dar ir susilpnindama teisinės valstybės vertybės apsaugą, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 51 punkte nurodytą jurisprudenciją, Lenkijos Respublika neįvykdė jai pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą tenkančių įpareigojimų.

114 Todėl antrasis priekaištas turi būti pripažintas pagrįstu.

Dėl pirmojo priekaišto

– *Šalių argumentai*

115 Pateikdama pirmąjį priekaištą, kurį reikia nagrinėti antrą, Komisija teigia, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalimi ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalimis pažeidžiama ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, nes minėtomis nacionalinėmis nuostatomis, pažeidžiant teisėjų nepriklausomumo principą, dėl Lenkijos

bendrosios kompetencijos teismų teisėjų priimtų sprendimų turinio leidžiama kelti jų drausminės atsakomybės klausimą ir taip naudoti jiems taikytiną drausminę tvarką siekiant politiškai kontroliuoti šių teisėjų teisminę veiklą.

116 Pirma, Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalyje drausmės pažeidimas apibrėžiamas kaip apimantis atvejus, kai, be kita ko, „akivaizdžiai ir šiurkščiai pažeidžiamos teisės normos“. Tokia formuluotė leidžia tokį aiškinimą, kad teisėjų drausminė atsakomybė apima ir jų teismo sprendimo priėmimo funkcijos vykdymą.

117 Be to, tai patvirtina naujausia praktika, formuojama įgaliotinio drausmės klausimais, atsakingo už bylas dėl bendrosios kompetencijos teismų teisėjų, ir jo pavaduotojų (toliau kartu – įgaliotinis drausmės klausimais). Įgaliotinis drausmės klausimais, be kita ko, pradėjo tyrimus dėl trijų teisėjų, susijusius su prašymais priimti prejudicinį sprendimą, kuriuos jie pateikė Teisingumo Teismui bylose, kuriose buvo priimtas 2020 m. kovo 26 d. Sprendimas *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny* (C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234) ir 2020 m. spalio 6 d. Nutartis *Prokuratura Rejonowa w Subłicach* (C-623/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:800), ir 2018 m. lapkričio 29 d. raštuose įpareigojo kiekvieną iš šių teisėjų raštu pateikti paaiškinimus dėl galimo jurisdikcijos viršijimo, susijusio su minėtais prašymais, 2019 m. sausio 4 d. rašte šiuo klausimu patikslinęs, jog „mano, kad turi pareigą patikrinti, ar prejudicinių klausimų pateikimas pažeidžiant SESV 267 straipsnio nuostatoje aiškiai apibrėžtas sąlygas <…> [galėjo] būti pripažįstamas drausmės pažeidimu“.

118 Be to, *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija) sujungtose bylose C-748/19–C-754/19 pateikus Teisingumo Teismui prašymus priimti prejudicinį sprendimą dėl kolegijos, kurioje posėdžiavo teisingumo ministro sprendimu į šį teismą deleguotas teisėjas, nepriklausomumo reikalavimų, 2019 m. rugsėjo 3 d. pranešime įgaliotinis drausmės klausimais pranešė, kad buvo imtasi tyrimo priemonių siekiant nustatyti, ar minėtai kolegijai pirmininkavusio teisėjo, suformulavusio minėtus prašymus, veiksmai galėjo būti laikomi drausmės pažeidimu.

119 Antra, naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalyse *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), įskaitant jo Nepaprastosios kontrolės ir viešųjų reikalų kolegiją, kai ji atlieka nepaprastąją peržiūrą, įgaliojamas nurodyti atitinkamam teismui, kad buvo „nustatyta klaida“, jei yra „akivaizdžiai pažeidžiamos teisės normos“, ir tokiu atveju pateikti Drausmės bylų kolegijai prašymą dėl drausminės procedūros pradėjimo atitinkamiems teisėjams pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 1 dalies b punktą. Sąvoka „akivaizdus teisės normų pažeidimas“ savo ruožtu leidžia tokį aiškinimą, kad teisėjų drausminė atsakomybė apima ir jų atliekamą teismo sprendimo priėmimo funkciją.

120 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika tvirtina, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalyje pateikta drausmės pažeidimo apibrėžtis neleidžia teismo sprendimų turinio politinės kontrolės. Šiuo klausimu Komisija neatsižvelgė į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) suformuotą siaurą šios nuostatos aiškinimą. Iš suformuotos minėto teismo jurisprudencijos matyti, kad drausmės pažeidimas negali būti padarytas dėl teisės normos bendros aiškinimo ar taikymo klaidos teismo sprendime; jis gali būti padarytas tik dėl „akivaizdžių ir šiurkščių“ teisės normų pažeidimų, t. y. iš esmės procedūrinių taisyklių, tiesiogiai nesusijusių su pačiu sprendimu, pažeidimų, kuriuos daug nesvarstydamas gali konstatuoti bet kuris asmuo ir kurie sukėlė reikšmingų neigiamų pasekmių, pakenkusių šalių, kitų teisės subjektų ar teisingumo vykdymo interesams.

121 Lenkijos Respublikos teigimu, tokio elgesio laikymas drausmės pažeidimais dėl teisėjo nesąžiningumo ar visiško ignoravimo yra pateisinamas siekiant užtikrinti veiksmingą teisės subjektų teisminę gynybą ir apsaugoti teismų valdžiai būdingą teisingumo įvaizdį. Tik tokiais atvejais galimų drausmės bylų perspektyva negalėtų paveikti teismų valdžios nepriklausomumo.

122 Šiomis aplinkybėmis vien nuogąstavimas, kad nagrinėjama nacionalinė nuostata gali būti aiškinama kitaip, nei ją nuolat aiškina *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), yra atsietas nuo tikrovės ir visiškai hipotetinis. Įgaliotinis drausmės klausimais yra tik tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo organas, kurio vertinimai garbės teismams neprivalomi.

123 Lenkijos Respublikos teigimu, tie patys argumentai turi būti taikomi ir dėl naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalių.

124 Dublike Komisija tvirtina, jog Lenkijos Respublikos pateikti argumentai nepaneigia išvados, kad šio sprendimo 116 ir 119 punktuose nurodytos sąvokos gali būti aiškinamos kaip susijusios su teismo sprendimų turiniu, o tai, beje, ir toliau patvirtina drausmės bylos, iškeltos jau po šio ieškinio pareiškimo.

125 2019 m. gruodžio 6 d. įgaliotinis drausmės klausimais iškėlė tokią drausmės bylą šio sprendimo 118 punkte nurodytai teisėjai, pranešime nurodydamas, kad, kaip jis mano, ši teisėja, „nepaisydama bylą nagrinėjančios teisėjų kolegijos svarstymų, pareiškė savo asmeninę poziciją dėl papildomų motyvų atidėti teismo posėdį ir viešai ginčijo šios kolegijos sudėtį, suformuotą pagal galiojančius teisės aktus šiai bylai nagrinėti, taip suabejodama atitinkamo teisėjo, šios kolegijos nario, nešališkumu ir nepriklausomumu ir atimdama iš jo teisę posėdžiauti šioje kolegijoje“, be to, ji „viršijo savo įgaliojimus, kai, atidėjusi apeliacinės bylos nagrinėjimą, neteisėtai ir nepasitarusi su kitais deramai į kolegiją paskirtais nariais priėmė nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą“.

126 Drausmės bylų kolegija, kuriai nuo šiol visiškai priklauso šio sprendimo 116 ir 119 punktuose nurodytų sąvokų išaiškinimas, kaip matyti iš Komisijos pateikto 2020 m. vasario 4 d. sprendimo (II DO 1/20), nušalino nuo pareigų *Sąd Rejonowy w Olsztynie* (Olštyno apylinkės teismas, Lenkija) teisėją, kuriam buvo iškelta drausmės byla, motyvuodama tuo, kad ir, be to, kaip matyti iš 2019 m. lapkričio 29 d. įgaliotinio drausmės klausimais paskelbto pranešimo, nagrinėjant apeliacinį skundą, dėl šio teisėjo veiksmų „buvo priimtas teisinio pagrindo neturintis sprendimas“, reikalaujant, kad Seimas pateiktų sąrašus piliečių ir teisėjų, palaikiusių kandidatūras į naujos sudėties NTT narių pareigas.

127 Minėto sprendimo motyvuose Drausmės bylų kolegija, be kita ko, nurodė, kad „jeigu, atsižvelgiant į teisėjo padaryto pažeidimo pobūdį, dėl teismo autoriteto arba svarbiausių tarnybos interesų būtina, kad jis būtų nedelsiant nušalintas nuo tarnybinių pareigų, teismo pirmininkas arba teisingumo ministras gali nedelsdamas sustabdyti teisėjo veiklą, kol per trumpesnį nei vieno mėnesio terminą bus priimtas garbės teismo sprendimas. Šioje byloje dvi minėtos sąlygos (teismo autoritetas ir svarbiausi tarnybos interesai) taikomos teisėjo elgesiui, išreikštam akivaizdžiu ir šiurkščiu teisės normų pažeidimu, pakenkiant teisėjo pareigų prestižui, kaip tai suprantama pagal [Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo] 107 straipsnio 1 dalį.“ Tame pat sprendime Drausmės bylų kolegija taip pat patvirtino, kad „pats teismo sprendimo neteisėtumas nekelia abejonių. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas nesuteikia pagrindo kėsintis į valstybės vadovo prerogatyvas ir teisėjams priimti sprendimą dėl to, kas yra ir kas nėra teismas.“

128 Galiausiai, darydamas nuorodą į šio sprendimo 125 ir 126 punktuose minėtas drausmės bylas, taip pat į kitas drausmės bylas, iškeltas teisėjams todėl, kad jie išreiškė abejonių dėl tam tikrų teisėjų paskyrimo pagrįstumo, kaip buvo nurodyta dviejuose Komisijos pateiktuose 2019 m. gruodžio 15 d. ir 2020 m. vasario 14 d. įgaliotinio drausmės klausimais pranešimuose, *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) šio sprendimo 74 punkte minėtame 2020 m. sausio 23 d. nutarime nurodė „tai, kad toks politinis subjektas kaip teisingumo ministras, pasitelkdamas savo paskirtus įgaliotinius drausmės klausimais, imasi represinio pobūdžio veiksmų prieš teismines funkcijas atliekančius teisėjus, siekiančius išsklaidyti abejones dėl teisėjų atrankos procedūrų organizavimo tvarkos“.

129 Triplike Lenkijos Respublika teigia, kad įgaliotinio drausmės klausimais sprendimai ir Drausmės bylų kolegijos sprendimas, kuriuos Komisija nurodo dublike, neturi reikšmės, nes Komisijos suformuluotas kaltinimas susijęs su teisės aktuose pateiktos drausmės pažeidimo apibrėžties suderinamumu su ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa apskritai, o ne su Sąjungos teisės pažeidimu dėl konkrečių valstybės institucijų veiksmų. Be to, Teisingumo Teismo sprendimas turėtų būti susijęs su padėtimi pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje. Galiausiai šio sprendimo 125 punkte minėtas sprendimas susijęs su tuo, kad teisėja viršijo savo įgaliojimus, kai bylose, kurias turėjo nagrinėti trys teisėjai, ji pati priėmė sprendimus dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, o Drausmės bylų kolegijos sprendimas susijęs ne su procedūra, pagrįsta akivaizdžiu ir šiurkščiu teisės normų pažeidimu, o su įtarimu, kad buvo piktnaudžiaujama įgaliojimais ir pakenkta pareigų prestižui, be to, tai buvo laikinoji priemonė.

130 Visos valstybės narės, įstojusios į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų, mano, kad pateikiant šį priekaištą kritikuojamos nacionalinės teisės nuostatos gali turėti atgrasomąjį poveikį bendrosios kompetencijos teismų teisėjams vykdant teismines funkcijas, be to, jomis pažeidžiamas jų nepriklausomumo reikalavimas, kylantis iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos.

131 Danijos Karalystė mano, kad nors Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant vien į jos formuluotę, neprieštarauja teisėjų nepriklausomumo principui, vis dėlto dėl neaiškios šios nuostatos formuluotės drausminės priežiūros institucijai suteikiama didelė diskrecija konstatuojant drausmės pažeidimą. Kartu su problemine už tokios nacionalinės nuostatos taikymą atsakingų institucijų, ypač Drausmės bylų kolegijos, sudėtimi, taip pat tuo, kaip ši nuostata aiškinama ir praktiškai taikoma, dėl jos kyla pavojus, kad drausminė tvarka bus naudojama kaip priemonė daryti spaudimą teisėjams ir politiškai kontroliuoti teismo sprendimų turinį. Tas pats pasakytina apie naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 dalyje pateiktą pažeidimo apibrėžtį, ypač atsižvelgiant į aplinkybę (ji, kaip teigia Danijos Karalystė, yra sunkiai suprantama), kad Nepaprastosios kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijai suteikiama teisė *ex officio* iškelti drausmės bylą dėl jos tikrinamų sprendimų turinio klaidų.

132 Suomijos Respublika savo ruožtu teigia, kad iš įvairių nepriklausomų ir patikimų šaltinių, kaip antai informacijos, nurodytos 2020 m. kovo 26 d. Sprendime *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny* (C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234), matyti, kad iš tikrųjų buvo pasinaudota galimybe iškelti teisėjams drausmės bylas dėl jų teismo sprendimų turinio.

133 Atsiliepime į įstojimo į bylą paaiškinimus Lenkijos Respublika tvirtina, kad įvairių valstybių narių teisės aktuose pateiktos drausmės pažeidimų apibrėžtys nėra siauresnės nei pateiktoji Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalyje. Nuorodos į bendras sąvokas šioje srityje yra dažnos ir neišvengiamos ir atitinkamų nuostatų negalima vertinti neigiamai neatsižvelgiant į jų turinį, tikslą ir tai, kaip jas praktiškai taiko nacionaliniai garbės teismai.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

134 Kaip matyti iš šio sprendimo 61 punkto, nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimas, kylantis, be kita ko, iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, kurį turi atitikti nacionaliniai teismai, kuriems, kaip ir Lenkijos bendrosios kompetencijos teismams, gali tekti aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, reiškia, jog tam, kad būtų išvengta bet kokio pavojaus, kad taikoma drausminė tvarka bus panaudota prieš tuos, kurių užduotis yra priimti sprendimą, kaip teismo sprendimų turinio politinės kontrolės sistema, esant tokiai tvarkai privalo būti numatytos, be kita ko, taisyklės, apibrėžiančios, koks elgesys sudaro drausmės pažeidimą.

135 Pateikdama pirmąjį priekaištą Komisija teigia, jog apibrėžiant, kad bendrosios kompetencijos teismų teisėjų elgesys sudaro drausmės pažeidimą, jei jis atitinkamai apima kiekvieną „akivaizdų ir šiurkštų teisės normų pažeidimą“ ir bet kokią „klaidą“, dėl kurios „akivaizdžiai pažeidžiamos teisės normos“, Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalimi ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalimis leidžiama tokia politinė kontrolė, kaip tai parodo, be kita ko, įvairūs konkretūs šių nuostatų taikymo atvejai, kuriuos nurodė minėta institucija.

136 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad teisėjams taikoma drausminė tvarka, žinoma, priklauso teisingumo organizavimui, vadinasi, valstybių narių kompetencijai ir kad valstybės narės institucijų galimybė ginčyti teisėjų drausminę atsakomybę visų pirma ir atsižvelgiant į valstybių narių pasirinkimą gali būti veiksnys, kuris prisideda prie teismų sistemos atskaitingumo ir veiksmingumo. Vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 56, 57 ir 61 punktų, įgyvendindamos šią kompetenciją, valstybės narės turi laikytis Sąjungos teisės, užtikrindamos, be kita ko, teismų, turinčių priimti sprendimus klausimais, susijusiais su šios teisės taikymu ar aiškinimu, nepriklausomumą, kad užtikrintų teisės subjektams veiksmingą teisminę apsaugą, kurios reikalaujama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą (pagal analogiją žr. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“* 229 ir 230 punktus).

137 Tokiomis aplinkybėmis negali būti taip, kad siekiant išsaugoti šį nepriklausomumą taptų visiškai negalima teisėjo drausminė atsakomybė, tam tikrais labai išimtiniais atvejais galinti kilti dėl tokio teisėjo priimtų teismo sprendimų. Akivaizdu, kad tokiu nepriklausomumo reikalavimu nesiekiama pritarti jokioms šiurkščioms ir visiškai nedovanotinoms teisėjų elgesio formoms, pavyzdžiui, kai tyčia ir nesąžiningai arba dėl ypač didelio ir akivaizdaus aplaidumo pažeidžiamos nacionalinės arba Sąjungos normos, kurių laikymąsi teisėjas turi užtikrinti, arba jei teisėjas elgiasi savavališkai ar atsisako vykdyti teisingumą, kai, privalėdamas užtikrinti pareigą priimti sprendimą, jis turi išspręsti jam teisės subjektų perduotus ginčus.

138 Vis dėlto atrodo, kad siekiant išsaugoti šį nepriklausomumą ir neleisti, kad būtų nukrypta nuo teisėtų drausminės tvarkos tikslų, naudojant šią tvarką politinei teismo sprendimų kontrolei arba siekiant daryti spaudimą teisėjams, svarbu, jog atitinkamas teisėjas negalėtų būti patrauktas atsakomybėn vien dėl to, kad teismo sprendime galimai padaryta nacionalinės ir Sąjungos teisės normų aiškinimo ir taikymo klaidų ar faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo klaidų (pagal analogiją žr. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 234 punktą).

139 Taigi svarbu, kad teisėjo drausminė atsakomybė už teismo sprendimą būtų taikoma visiškai išimtiniais atvejais, kaip antai nurodytais šio sprendimo 137 punkte, ir šiuo atžvilgiu būtų siejama su objektyviais ir patikrinamais kriterijais, susijusiais su gero teisingumo vykdymo reikalavimais ir garantijomis, kuriomis siekiama išvengti bet kokios išorinės įtakos teismo sprendimų turiniui

pavojaus ir taip leidžiant teisės subjektams atmesti visas pagrįstas abejones dėl atitinkamų teisėjų atsparumo išorės veiksniams ir neutralumo, kai susikerta interesai (pagal analogiją žr. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“* 233 punktą).

140 Šiuo tikslu labai svarbu, kad, be kita ko, būtų numatytos taisyklės, kuriose būtų pakankamai aiškiai ir tiksliai apibrėžtas elgesys, dėl kurio gali kilti teisėjų drausminė atsakomybė, tam, kad būtų užtikrintas jų veiklai būdingas nepriklausomumas ir išvengta pavojaus, kad jie gali būti patraukti drausminėn atsakomybėn vien dėl jų priimto sprendimo (pagal analogiją žr. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 234 punktą).

141 Nagrinėjamu atveju pirmiausia reikia pažymėti, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalis ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalys, atsižvelgiant vien į jų formuluotę, neatitinka šio sprendimo 140 punkte nurodytų aiškumo ir tikslumo reikalavimų. Iš tiesų reikia konstatuoti, kad minėtose nuostatose vartojamos frazės „akivaizdus ir šiurkštus teisės normų pažeidimas“ ir „klaidos nustatymas“ neleidžia atmesti, kad teisėjų atsakomybė gali kilti remiantis vien jų sprendimų „klaidingu“ turiniu, kartu užtikrinant, kad ši atsakomybė visada būtų griežtai apribota visiškai išimtiniais atvejais, kaip antai numatytais šio sprendimo 137 punkte.

142 Be to, iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad nacionalinės teisės aktų nuostatų, kurios yra bylos dėl įsipareigojimų neįvykdymo dalykas, taikymo sritis paprastai turi būti vertinama atsižvelgiant į nacionalinių teismų pateiktą jų aiškinimą (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-490/04, EU:C:2007:430, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Komisija / Slovakija*, C-433/13, EU:C:2015:602, 81 punktą).

143 Šiuo klausimu Lenkijos Respublika Teisingumo Teisme iš tiesų išsamiai apibūdino per daugelį metų *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) suformuotą jurisprudenciją, susijusią su skirtingomis sąvokos „akivaizdus ir šiurkštus teisės normų pažeidimas“, kaip tai suprantama pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalį, sudedamosiomis dalimis. Atrodo, kad taip apibūdintoje nacionalinių teismų jurisprudencijoje, kurios buvimo ir turinio Komisija neginčijo, iš tikrųjų pateikiamas itin siauras šios sąvokos aiškinimas, rodantis akivaizdų siekį išlaikyti teisėjų nepriklausomumą.

144 Vis dėlto pirmiausia reikia pažymėti, kad abiejose nuostatose, su kuriomis susijęs šis priekaištas, vartojamos iš dalies skirtingos formuluotės, nes naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodomi tik „akivaizdūs“ teisės normų pažeidimai. Vis dėlto tai, kad toje naujoje nuostatoje nekalbama apie „šiurkščius“ teisės normų pažeidimus, kurie kaip tik nurodomi Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalyje (beje, į šią formuluotę atsižvelgiama šio sprendimo 143 punkte nurodytoje suformuotoje *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencijoje), gali sukelti abejonių dėl atitinkamos minėtų nuostatų taikymo srities. Be to, aplinkybė, kad, remiantis minėto 97 straipsnio 1 ir 3 dalimis, atitinkama kolegija, nustačiusi teisėjo, kurio sprendimą ji peržiūri, „klaidą“ ir tokiomis aplinkybėmis nusprendusi, kad minėta „klaida“ reiškia „akivaizdų teisės normos pažeidimą“, gali tiesiogiai prašyti, kad drausmės bylą dėl šio teisėjo nagrinėtų Drausmės bylų kolegija, galėtų būti suprantama taip, kad teisėjo atsakomybė gali kilti remiantis vien tariamai „klaidingu“ jo priimto teismo sprendimo turiniu ne vien šio sprendimo 137 punkte nurodytais visiškai išimtiniais atvejais.

145 Toliau reikia pažymėti, kad Lenkijos Respublikos nurodytus *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimus, susijusius su Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalimi, priėmė ne dabartinė *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegija, o šio teismo kolegija, turėjusi jurisdikciją iki reformos.

146 Šiuo klausimu taip pat reikia priminti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 61 punkto, siekiant užtikrinti, kad teisėjų drausminė atsakomybė būtų numatyta taikant garantijas, kuriomis siekiama išvengti bet kokio išorinio spaudimo teismo sprendimų turiniui pavojaus, taisyklės, apibrėžiančios pažeidimą sudarančius veiksmus pagal teisėjams taikomą drausminę tvarką, turi būti vertinamos kartu su kitomis tokią tvarką apibūdinančiomis taisyklėmis, visų pirma tomis, kuriose turi būti numatyta, kad teisėjams iškeltose drausmės bylose priimtus teismo sprendimus priimtų arba tikrintų nepriklausomas ir nešališkas teismas.

147 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš motyvų, kuriais remdamasis Teisingumo Teismas pritarė antrajam priekaištui, kuriuo Komisija grindė savo ieškinį, Drausmės bylų kolegija, kuri buvo neseniai įsteigta naujuoju Aukščiausiojo Teismo įstatymu ir kuriai buvo suteikta jurisdikcija, atsižvelgiant į konkretų atvejį, kaip apeliacinei instancijai arba pirmajai ir apeliacinei instancijai nagrinėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltas drausmės bylas, neatitinka šio nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimo.

148 Taigi tokia aplinkybė savo ruožtu gali sustiprinti pavojų, kad tokios nuostatos, kaip Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalis ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalys, kuriose drausmės pažeidimai apibrėžiami nesilaikant šio sprendimo 140 punkte nurodytų aiškumo ir tikslumo reikalavimų ir kuriomis neužtikrinama, kad teisėjų atsakomybė už jų sprendimus kiltų griežtai tik šio sprendimo 137 punkte nurodytais atvejais, bus aiškinamos taip, kad drausminę tvarką būtų galima naudoti siekiant paveikti teisėjų sprendimus.

149 Be to, pavojų, kad drausmine tvarka bus veiksmingai naudojamasi siekiant paveikti teismo sprendimus, patvirtina šio sprendimo 126 ir 127 punktuose minėtas 2020 m. vasario 4 d. Drausmės bylų kolegijos sprendimas.

150 Šiuo klausimu pirmiausia reikia atmesti Lenkijos Respublikos argumentą, kad Teisingumo Teismas negali atsižvelgti į minėtą drausmės bylų kolegijos sprendimą vertindamas įsipareigojimų neįvykdymą, kuriuo kaltinama ši valstybė narė, nes pagal suformuotą jurisprudenciją šis įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas tą dieną, kai baigiasi pagrįstoje nuomonėje nustatytas terminas. Kaip per posėdį Teisingumo Teisme teisingai nurodė Komisija, toks Drausmės bylų kolegijos sprendimas yra tik įrodymas, pateiktas po pagrįstos nuomonės pateikimo, kuriuo siekiama parodyti tiek toje pagrįstoje nuomonėje, tiek šiame ieškinyje pateiktą priekaištą, susijusį su pavojumi, kad Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų teisėjams neseniai įgyvendintomis teisėkūros reformomis sukurta drausminė tvarka gali būti naudojama siekiant paveikti teismo sprendimų turinį. Vis dėlto, kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, atsižvelgimas į įrodymą, pateiktą po pagrįstos nuomonės pateikimo, nereiškia iš minėtos pagrįstos nuomonės išplaukiančio ginčo dalyko pakeitimo (šiuo klausimu žr. 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-139/00, EU:C:2002:438, 21 punktą).

151 Iš minėto Drausmės bylų kolegijos sprendimo matyti, kad teisėjas iš esmės gali būti apkaltintas drausmės pažeidimu pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalį dėl to, kad, tariamai šiurkščiai ir akivaizdžiai pažeisdamas teisės normas, nurodė Seimui pateikti dokumentus, susijusius su naujos sudėties NTT narių skyrimo procedūra.

152 Tokiu plačiu Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalies aiškinimu nukrypstama nuo *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pateikiamo labai siauro šios nuostatos aiškinimo, nurodyto šio sprendimo 143 punkte, ir tai rodo teisinės valstybės vertybės apsaugos silpninimą.

153 Reikėtų pridurti, kad kai teismų pateikiamas nacionalinės teisės aktų aiškinimas, į kurį būtų galima atsižvelgti, skiriasi, t. y. pagal vienokį aiškinimą minėti teisės aktai taikomi laikantis Sąjungos teisės, o pagal kitokį – pažeidžiant Sąjungos teisę, reikia konstatuoti, kad šie nacionalinės teisės aktai bent jau nėra pakankamai aiškūs, kad būtų užtikrintas jų taikymas, atitinkantis Sąjungos teisę (šiuo klausimu žr. 2003 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-129/00, EU:C:2003:656, 33 punktą).

154 Galiausiai Komisija nurodė konkrečius nesenus atvejus, kai įgaliotinis drausmės klausimais pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymu nustatytą naują drausminę tvarką pradėjo drausminius tyrimus teisėjams dėl jų priimtų teismo sprendimų turinio, nors neatrodė, kad atitinkami teisėjai nevykdė savo pareigų, kaip nurodyta šio sprendimo 137 punkte. Šiuo klausimu pažymėtina, kad drausmės bylos buvo iškeltos visų pirma dėl teismo sprendimų, kuriais Teisingumo Teismo buvo prašoma priimti prejudicinį sprendimą siekiant įsitikinti, ar tam tikros nacionalinės teisės nuostatos atitinka Sąjungos teisės nuostatas, susijusias su teisine valstybe ir teisėjų nepriklausomumu.

155 Nors Lenkijos Respublika teigia, kad įgaliotinio drausmės klausimais pateikti kaltinimai minėtais atvejais susiję ne su akivaizdžiais ir šiurkščiais teisės normų pažeidimais, kaip tai suprantama pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalį, o su tuo, kad atitinkami teisėjai viršijo savo įgaliojimus arba kėsinosi pažeminti teisėjo vardą, vis dėlto šie kaltinimai turi tiesioginį ryšį su šių teisėjų priimtų teismo sprendimų turiniu.

156 Vis dėlto vien galimybė, kad tokie drausminiai tyrimai bus pradėti, savaime gali daryti spaudimą tiems asmenims, kuriems pavesta priimti teismo sprendimą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* 199 punktą).

157 Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas konstatuoja, kad, turint omenyje konkrečias aplinkybes, susiklosčiusias dėl neseniai įvykdytų reformų, paveikusių Lenkijos teismų valdžią ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjams taikytiną drausminę tvarką, ir, be kita ko, tai, kad nėra užtikrinamas teisminės institucijos, kompetentingos priimti sprendimą tokiems teisėjams iškeltose drausmės bylose, nepriklausomumas ir nešališkumas, Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalyje ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalyse pateiktos drausmės pažeidimo apibrėžtys neleidžia išvengti šios drausminės tvarkos naudojimo siekiant šiems teisėjams, kurie turi aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, daryti spaudimą ir atgrasomąjį poveikį, galinčius paveikti jų sprendimų turinį. Taigi minėtomis nuostatomis pažeidžiamas šių teisėjų nepriklausomumas, juo labiau kad tokiu būdu Lenkijoje silpninama teisinės valstybės vertybės apsauga, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 51 punkte primintą jurisprudenciją, taip pažeidžiant ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

158 Vadinasi, pirmasis priekaištas turi būti pripažintas pagrįstu.

Dėl trečiojo priekaišto

– *Šalių argumentai*

159 Pateikdama trečiąjį priekaištą Komisija tvirtina, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalis ir 114 straipsnio 7 dalis neatitinka reikalavimo, kylančio iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, pagal kurią drausmės bylas, susijusias su bendrosios kompetencijos teismų teisėjais, turi galėti nagrinėti „pagal įstatymą įsteigtas“ teismas, nes šiomis nacionalinėmis nuostatomis Drausmės bylų kolegijos pirmininkui suteikiama diskrecija skirti garbės teismą, turintį teritorinę jurisdikciją nagrinėti tokias bylas.

160 Šiuo klausimu Komisija mano, kad, nesant visų pirma visų įstatymo numatytų minėtų įgaliojimų įgyvendinimo kriterijų, jais galėtų būti remiamasi skiriant bylą konkrečiam garbės teismui, todėl jie bent jau galėtų būti suvokiami kaip priemonė, leidžianti taikyti drausminę tvarką politinei teismo sprendimų turinio kontrolei. Be to, tokį pavojų šioje byloje sustiprina tai, kad Drausmės bylų kolegija nėra nepriklausomas ir nešališkas organas.

161 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika tvirtina, jog iš Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 1 dalies 1 punkto a papunkčio ir 110a straipsnio 1 ir 3 dalių matyti, kad drausmės bylos priklauso vienuolikos prie apeliacinių teismų įsteigtų garbės teismų, kurių narius NTT siūlymu iš bendrosios kompetencijos teismų teisėjų tarpo šešerių metų kadencijai, per kurią jie posėdžiauja nuolatinės sudėties, skiria teisingumo ministras, jurisdikcijai. Tai reiškia, kad minėti teismai iš tiesų įsteigti pagal įstatymą.

162 Drausmės bylų kolegijos pirmininkas savo ruožtu tik skiria vieną iš minėtų garbės teismų, atsižvelgdamas į tokius veiksnius, kaip proceso ekonomiškumas, šių teismų darbo krūvis, atstumas ir galimi ryšiai tarp proceso šalių ir minėtų teismų. Minėtų kriterijų nustatymas įstatyme neturėtų jokio tikslo, kurį būtų galima nustatyti, visų pirma kiek tai susiję su atsakomybėn patraukto teisėjo teisių apsauga ar teisingumo interesais, nes visiems garbės teismams, kurie gali būti paskirti, suteikiamos tos pačios jurisdikcijos ir nepriklausomumo garantijos.

163 Būtent siekiant užtikrinti tokių garbės teismų nešališkumą buvo priimtas sprendimas kaip turintį teritorinę jurisdikciją paskirti apeliacinės instancijos teismą, kurio veiklos teritorija skiriasi nuo atitinkamo teisėjo veiklos teritorijos. Be to, kadangi garbės teismo nariai, kurie turi posėdžiauti tame teisme, skiriami burtų keliu iš visų šio teismo teisėjų tarpo, teiginys, kad teise paskirti garbės teismą, turintį teritorinę jurisdikciją nagrinėti bylą, galėtų būti naudojamasi politinei teismo sprendimų turinio kontrolei vykdyti, neturi pagrindo.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

164 Kaip priminta šio sprendimo 61 ir 80 punktuose, nepriklausomumo reikalavimas, kylantis, be kita ko, iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, kurį turi atitikti nacionaliniai teismai, kuriems, kaip ir Lenkijos bendrosios kompetencijos teismams, gali tekti aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, reiškia, kad šiuos teismus sudarantiems teisėjams taikomą drausminę tvarką reglamentuojančiose taisyklėse, be kita ko, turi būti numatytas organų, kurie patys atitinka su veiksminga teismine gynyba siejamas garantijas, dalyvavimas laikantis procedūros, per kurią visapusiškai užtikrinamos Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintos teisės.

165 Taip pat reikia priminti, kad kadangi Chartijoje įtvirtintos teisės, atitinkančios EŽTK įtvirtintas teises, pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį siekiama užtikrinti būtiną Chartijoje ir EŽTK numatytų atitinkamų teisių darną, nedarant neigiamos įtakos Sąjungos teisės autonomijai. Remiantis su Pagrindinių teisių chartija susijusiais išaiškinimais (OL C 303, 2007, p. 17), Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa atitinka EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, o Chartijos 48 straipsnis yra toks pat kaip EŽTK 6 straipsnio 2 ir 3 dalys. Taigi Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos ir 48 straipsnio aiškinimu būtų garantuojamas toks apsaugos lygis, kuris atitiktų pagal EŽTK 6 straipsnį, kaip jį aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, suteikiamą apsaugos lygį (2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Gambino ir Hyka*, C-38/18, EU:C:2019:628, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

166 Pagal Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos pirmą sakinį kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų „pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas“.

167 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad teisės kreiptis į pagal įstatymą įsteigtą nepriklausomą ir nešališką teismą užtikrinimo garantijos, būtent tos, kuriomis remiantis apibrėžiama teismo sąvoka ir sudėtis, yra kertinis teisės į teisingą bylos nagrinėjimą akmuo. Reikalavimo, kad institucija pagal savo sudėtį būtų toks teismas, patikra yra, be kita ko, būtina pasitikėjimui, kurį demokratinės visuomenės teismai turi kelti teisės subjektui (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Simpson / Taryba ir HG / Komisija* (peržiūra), C-542/18 RX-II ir C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 57 punktą).

168 Be to, iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos matyti, kad EŽTK 6 straipsnio 1 dalies formuluotė „pagal įstatymą įsteigtas“ susijusi ne tik su paties teismo veiklos teisiniu pagrindu, bet ir su kolegijos sudėtimi kiekvienoje byloje. Šia formuluote siekiama neleisti, kad teismų sistemos organizavimas būtų paliktas vykdomosios valdžios diskrecijai, ir užtikrinti, kad šis klausimas būtų reglamentuojamas įstatymu. Be to, kodifikuotosios teisės šalyse teismų sistemos organizavimas taip pat negali būti paliktas teisminių institucijų diskrecijai, tačiau tai nereiškia, kad joms negali būti suteikta tam tikra diskrecija aiškinti nacionalinės teisės aktus šioje srityje. Be to, įgaliojimų perdavimas teismų organizavimo klausimais yra priimtinas, nes ši galimybė patenka į atitinkamos valstybės vidaus teisės, įskaitant atitinkamas jos Konstitucijos nuostatas, sritį (žr., be kita ko, 2009 m. balandžio 28 d. EŽTT sprendimo *Savino ir kt. prieš Italiją*, CE:ECHR:2009:0428JUD001721405, 94 ir 95 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

169 Šioje byloje Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalies ir 114 straipsnio 7 dalies nuostatos, kurias ginčija Komisija, susijusios ne su pačiu garbės teismų, turinčių priimti sprendimus Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltose drausmės bylose, buvimu, o su šiems teisėjams iškeltų drausmės bylų priskyrimo tokiems garbės teismams sąlygomis.

170 Pateikdama trečiąjį priekaištą Komisija iš tiesų nurodo ne Lenkijos garbės teismų sudarymo ar juos sudarančių teisėjų skyrimo sąlygas, o sąlygas, kuriomis skiriamas garbės teismas, kuris, kaip vienas iš skirtingose Lenkijos teritorinėse jurisdikcijose esančių garbės teismų, turės priimti sprendimą teisėjui iškeltoje konkrečioje drausmės byloje.

171 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi, Europos Žmogaus Teisių Teismas, be kita ko, yra nusprendęs, jog reikalavimas, kad teismai turi būti įsteigti pagal įstatymą, reiškia, kad bylos perskyrimas kitoje veiklos teritorijoje esančiam teismui negali priklausyti konkrečios institucijos diskrecijai. EŽTT konkrečiai nusprendė, kad aplinkybė,

jog nei galimo bylos perskyrimo priežastys, nei tokį perskyrimą pagrindžiantys kriterijai nebuvo nurodyti taikytinuose teisės aktuose, gali sudaryti įspūdį, kad taip *ex officio* paskirtas teismas nėra nepriklausomas ir nešališkas, ir nesuteikia reikiamo nuspėjamumo ir tikrumo, kad toks teismas galėtų būti laikomas „įsteigtu pagal įstatymą“ (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 12 d. EŽTT sprendimo *Miracle Europe kft prieš Vengriją*, CE:ECHR:2016:0112JUD005777413, 58, 63 ir 67 punktus).

172 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad nacionalinės teisės nuostatomis, kurias Komisija ginčija pateikdama šį priekaištą, Drausmės bylų kolegijos pirmininkui suteikiama diskrecija paskirti garbės teismą, turintį teritorinę jurisdikciją nagrinėti drausmės bylą, iškeltą bendrosios kompetencijos teismo teisėjui, nors taikomuose teisės aktuose nenurodomi kriterijai, kuriais reikia vadovautis skiriant tokį garbės teismą.

173 Kaip teigė Komisija, nesant tokių kriterijų, tokia diskrecija galėtų būti naudojama, be kita ko, siekiant konkrečias bylas perduoti konkretiems teismams, vengiant paskirti juos kitiems teisėjams, arba siekiant daryti spaudimą taip paskirtiems teisėjams (šiuo klausimu taip pat žr. 2016 m. sausio 12 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *Miracle Europe kft prieš Vengriją*, ECHR:2016:0112JUD005777413, 58 punktą).

174 Nagrinėjamu atveju, kaip teigia ir Komisija, tokį pavojų didina tai, kad už teritorinę jurisdikciją turinčio garbės teismo paskyrimą atsakingas asmuo yra ne kas kitas kaip Drausmės bylų kolegijos pirmininkas, t. y. organas, kuris kaip apeliacinė instancija nagrinėja apeliacinius skundus dėl minėto garbės teismo, t. y. Drausmės bylų kolegijos, kurios nepriklausomumas ir nešališkumas nėra užtikrinami, kaip matyti iš šio sprendimo 80–113 punktų, priimtų sprendimų.

175 Galiausiai, priešingai, nei teigia Lenkijos Respublika, vien tai, kad teisėjai, kuriems pavesta priimti sprendimą konkrečioje drausmės byloje, skiriami burtų keliu, nepašalina šio sprendimo 173 punkte nurodyto pavojaus, nes burtus tarpusavyje traukia tik Drausmės bylų kolegijos pirmininko paskirti garbės teismo nariai.

176 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalis ir 114 straipsnio 7 dalis tiek, kiek pagal jas Drausmės bylų kolegijos pirmininkui suteikiama diskrecija skirti garbės teismą, turintį teritorinę jurisdikciją nagrinėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, t. y. teisėjams, kuriems gali tekti aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, iškeltas drausmės bylas, neatitinka reikalavimo, kylančio iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, pagal kurią tokias bylas turi galėti išnagrinėti „pagal įstatymą įsteigtas teismas“.

177 Taigi trečiąjį priekaištą reikia pripažinti pagrįstu.

Dėl ketvirtojo priekaišto

– *Šalių argumentai*

178 Pateikdama ketvirtąjį priekaištą, kurį sudaro dvi dalys, Komisija teigia, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b, 113a straipsnių ir 115a straipsnio 3 dalies nuostatomis pažeidžiama ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, nes jomis neužtikrinamas nei drausmės bylų, susijusių su šių teismų teisėjais, nagrinėjimas per protingą terminą, nei teisėjo, kuriam iškelta drausmės byla, teisė į gynybą.

179 Dėl šio priekaišto pirmos dalies Komisija laikosi nuomonės, jog iš Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 3 dalies matyti, kad teisingumo ministras gali paskirti vieną teisingumo ministro įgaliotinį drausmės klausimais vietoj atitinkamą bylą iki tol nagrinėjusio kito įgaliotinio drausmės klausimais bet kuriuo drausmės bylos etapu, taip pat ir bylą perdavus garbės teismui arba nagrinėjant apeliacinį skundą dėl garbės teismo sprendimo. Be to, pagal šio įstatymo 112b straipsnio 5 dalį, kai sprendimas, kuriuo atsisakoma kelti drausmės bylą, ji nutraukiama nesiimant jokių veiksmų, arba kai teismo sprendimas, kuriuo užbaigiama tokia byla, tampa galutinis, šios situacijos nekliudo iš naujo toje pačioje byloje paskirti teisingumo ministro įgaliotinį drausmės klausimais, taip suteikiant teisingumo ministrui galimybę nuolat palaikyti teisėjui pareikštus kaltinimus. Taip nėra užtikrinamas protingo termino laikymasis.

180 Ketvirtojo priekaišto antroje dalyje Komisija teigia, kad teisės į gynybą užtikrinimo principas pažeidžiamas, pirma, Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 113a straipsniu, nes šioje nuostatoje numatyta, kad drausmės bylas nagrinėjančiame teisme vykstantis procesas gali būti tęsiamas nepaskyrus advokato, atstovaujančio teisėjui, kuris negali dalyvauti procese šiame teisme dėl sveikatos priežasčių, arba kai šio teisėjo paskirtas advokatas dar nepasiruošė gynybai.

181 Antra, Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 115a straipsnio 3 dalis, kurioje numatyta, kad teisėjų garbės teismas nagrinėja bylą net jei teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, ar jo gynėjas nedalyvauja dėl pateisinamų priežasčių, prieštarauja principui *audiatur et altera pars*, kuris yra viena iš svarbiausių teisės į gynybą sudedamųjų dalių. Šiuo klausimu neturi reikšmės tai, kad minėtoje nuostatoje patikslinama, jog procedūra tęsiama tik tuo atveju, jei tai neprieštarauja geram jos vykdymui, nes tokios sąvokos negalima prilyginti atsižvelgimui į atitinkamo teisėjo teisėtus interesus. Tas pats pasakytina apie aplinkybę, kad šio įstatymo 115 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatyta, jog kartu su pranešimu apie šaukimą į teismą garbės teismas prašo teisėjo, kuriam iškelta drausmės byla, raštu pateikti paaiškinimus ir visus įrodymus, nes siekiant paisyti teisės į gynybą būtina, kad šis teisėjas taip pat turėtų galimybę dalyvauti procese, kai tas teismas nagrinės šių įrodymų priimtinumą ir įrodomąją galią.

182 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika tvirtina, kad nors ieškinio reikalavimuose suformuluotoje pirmoje priekaišto dalyje Komisija ginčija patį teisingumo ministro įgaliotinio drausmės klausimais pareigų sukūrimą ir visą Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnį, minėta institucija nenurodė priežasčių, dėl kurių tokio įgaliotinio paskyrimas prieštarautų Sąjungos teisei ir iš tikrųjų tik ginčijo minėto 112b straipsnio 5 dalies antrą sakinį.

183 Dėl minėto įstatymo 112b straipsnio 5 dalies antro sakinio pažymėtina, kad Komisijos argumentai susiję ne su šios nuostatos norminiu turiniu, o tik su galimybe, kad teisingumo ministras, nepaisydamas galutinio sprendimo drausmės byloje, mėgins pasinaudoti šia nuostata, kad nuolat palaikytų tuos pačius kaltinimus teisėjui. Vis dėlto šiuo klausimu Komisija pateikė tik hipotetinį minėtos nacionalinės nuostatos aiškinimą, kuris dar niekada nebuvo patikrintas praktiškai ir prieštarauja esamai taikytinai nacionalinei teisei. Iš tiesų Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 5 dalies pirmame sakinyje nustatyta, kad teisingumo ministro įgaliotinio drausmės klausimais įgaliojimai baigiasi trimis jame numatytais atvejais ir šie įgaliojimai baigiasi galutinai, nes pagal *ne bis in idem* principą, įtvirtintą Baudžiamojo proceso kodekso 17 straipsnio 1 dalies 7 punkte, kuris *mutatis mutandis* taikomas drausmės byloms pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 128 straipsnį, toje pat byloje draudžiama pareikšti naują ieškinį.

184 Be to, Lenkijos Respublikos teigimu, tarp procedūros trukmės ir to, kad ją vykdo įgaliotinis drausmės klausimais arba teisingumo ministro įgaliotinis drausmės klausimais, nėra jokio ryšio, nes pastarojo dalyvavimas neturi jokios įtakos veiksmų, kurių jau imtasi, eigai ar privalomiems procesiniams terminams, kurie vienodai taikomi neatsižvelgiant į tai, kuris iš šių tarnautojų vykdo šią procedūrą.

185 Ketvirtojo priekaišto antroje dalyje Lenkijos Respublika teigia, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 113a straipsniu siekiama vienintelio tikslo – užtikrinti veiksmingą drausmės bylos eigą, užkertant kelią bet kokiam trukdymui nagrinėjant ginčą garbės teisme.

186 Kiek tai susiję su minėto įstatymo 115a straipsnio 3 dalimi, sąlygą, susijusią su tinkama drausmės bylos eiga, turi nagrinėti nepriklausomas teismas, kuris turi įvertinti, ar ištyrus visas faktines aplinkybes, liudijančias tiek teisėjo, kuriam iškelta drausmės byla, naudai, tiek jo nenaudai, procesą galima tęsti šiam teisėjui ar jo gynėjui nedalyvaujant. Be to, atitinkamo teisėjo teisė būti išklausytam užtikrinama jau per įgaliotinio drausmės klausimais arba teisingumo ministro įgaliotinio drausmės klausimais vykdomą procedūrą, kaip matyti iš minėto įstatymo 114 straipsnio, nes šie tarnautojai visų pirma gali paprašyti šio teisėjo raštu pateikti pareiškimą dėl tyrimo dalyko, o vėliau, pranešdami apie drausmės byloje pateiktus kaltinimus, paprašyti jo raštu pateikti paaiškinimus ir visus įrodymus, taip pat galiausiai apklausti šį teisėją siekdami išklausyti jo paaiškinimus (jie privalo tai padaryti, jei suinteresuotasis asmuo to prašo). Be to, kai garbės teismas kviečia šalis į teismo posėdį, pagal to paties įstatymo 115 straipsnį jis privalo šalių paprašyti pateikti įrodymus ir paprašyti teisėjo, kuriam iškelta drausmės byla, raštu pateikti paaiškinimus.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

187 Kaip priminta šio sprendimo 164 punkte, pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą reikalaujama, kad teisėjams, kuriems gali tekti aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, taikomą drausminę tvarką reglamentuojančiose taisyklėse turi būti numatyta procedūra, per kurią visapusiškai užtikrinamos Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintos teisės.

188 Pirmiausia reikia pažymėti, kad jau išnagrinėjus ir pripažinus pagrįstais pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį Komisijos priekaištus, matyti, kad, priešingai, nei reikalaujama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų teisėjams taikomai drausminei tvarkai būdinga, be kita ko, tai, kad drausminėje procedūroje dalyvaujantys teismai neatitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimo arba reikalavimo, kad jie būtų įsteigti pagal įstatymą, taip pat tai, kad drausmės pažeidimą sudarantis elgesys nėra pakankamai aiškiai ir tiksliai apibrėžtas Lenkijos teisės aktuose. Ketvirtąjį priekaištą reikia vertinti atsižvelgiant, be kita ko, į nacionalinės teisės nuostatų, kurias Komisija kritikuoja pateikdama savo ketvirtąjį priekaištą, norminį kontekstą.

189 Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo byla būtų išnagrinėta per kiek įmanoma trumpesnį laiką, taip pat kad jis turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas. Savo ruožtu Chartijos 48 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad kiekvienam, kuris kaltinamas padaręs nusikaltimą, turi būti užtikrinama teisė į gynybą.

190 Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 165 punkto, Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad jo pateikiamu Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos ir 48 straipsnio išaiškinimu būtų užtikrinamas toks apsaugos lygis, kuris atitiktų pagal EŽTK 6 straipsnį, kaip jį aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, suteikiamą apsaugos lygį.

191 Dėl ketvirtojo priekaišto pirmos dalies primintina, kad asmenų teisė į tai, kad jų byla būtų išnagrinėta per kiek įmanoma trumpesnį laiką, yra bendrasis Sąjungos teisės principas, įtvirtintas EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje, ir, kaip ką tik priminta, Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kiek tai susiję su teismo procesu (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Kolev ir kt.*, C-612/15, EU:C:2018:392, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

192 Vis dėlto nagrinėjamoje byloje Komisija neteigia, kad konkrečiu atveju, kuris patenka, be kita ko, į Chartijos 47 straipsnio taikymo sritį, buvo pažeista teisė į tai, kad sprendimas būtų priimtas per protingą terminą, bet priekaištauja Lenkijos Respublikai, kad ši neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, nes iš esmės šios institucijos kritikuojamos nacionalinės teisės nuostatos suformuluotos taip, kad dėl jų ši teisė negali būti visapusiškai užtikrinta bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltose drausmės bylose.

193 Šiuo klausimu, be kita ko, iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos matyti, kad siekiant išlaikyti teisėjų, kuriems gali tekti aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, nepriklausomumą ir išvengti bet kokio pavojaus, kad jiems taikoma drausminė tvarka galėtų būti naudojama kaip jų teismo sprendimų turinio politinės kontrolės sistema, svarbu, kad nacionalinės taisyklės, reglamentuojančios su tokiais teisėjais susijusias drausmines procedūras, nebūtų suformuluotos taip, kad dėl jų būtų užkirstas kelias išnagrinėti jų atvejį per protingą terminą (pagal analogiją žr. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“* 221 punktą).

194 Visų pirma reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į Komisijos ieškinyje pateiktus argumentus, kuriais grindžiama jos ketvirtojo priekaišto pirma dalis, šiuo klausimu neaišku, kodėl ieškinio reikalavimuose nurodyta vienintelė aplinkybė, jog Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsniu, vertinamu visu, „teisingumo ministrui [buvo] suteikta teisė paskirti teisingumo ministro įgaliotinį drausmės klausimais“, galėtų lemti sistemingą protingo termino nesilaikymą bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltose drausmės bylose ir todėl neleisti per tokį pat terminą išnagrinėti jų bylos.

195 Vis dėlto iš minėtų argumentų matyti, kad Komisijos priekaištai šiuo aspektu susiję būtent su konkrečia Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 5 dalies antro sakinio nuostata.

196 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad iš Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 5 dalies formuluotės aišku, jog šios nuostatos pirmame sakinyje nurodytais atvejais, kai pasibaigia įgaliotinio drausmės klausimais įgaliojimai, t. y. kai yra galutinis teismo sprendimas, kuriuo atsisakoma kelti drausmės bylą arba tokia byla užbaigiama, tokie sprendimai netrukdo teisingumo ministrui toje pat byloje iš naujo paskirti tokį įgaliotinį drausmės klausimais.

197 Tokia nuostata, kurios aiški formuluotė leidžia manyti, kad po to, kai dėl teisėjo buvo pradėtas tyrimas ir iškelta drausmės byla ir ta byla užbaigta galutiniu teismo sprendimu, dėl šio teisėjo toje pačioje byloje ir vėl gali būti pradėtas toks tyrimas ir iškelta byla, todėl šiam teisėjui, nepaisant tokio teismo sprendimo, nuolat grės toks tyrimas ir byla, savaime gali kliudyti išnagrinėti šio teisėjo bylą per protingą terminą.

198 Lenkijos Respublikos nurodyta aplinkybė, kad pradėti tokius tyrimus ir kelti bylas po tokio galutinio teismo sprendimo priėmimo draudžiama dėl kitų pagrindinių principų, kaip antai *non bis in idem* principo, nepaneigia šios išvados.

199 Pirma, aplinkybė, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 5 dalies antras sakinys, atsižvelgiant į jo formuluotę, atitinkamu atveju taip pat gali būti nesuderinamas su kitais pagrindiniais principais nei tas, kuriuo Komisija rėmėsi grįsdama savo ketvirtojo priekaišto pirmą dalį, jokiu būdu negali būti kliūtis atitinkamu atveju pripažinti, kad Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų dėl šio principo pažeidimo.

200 Antra, ta pati aplinkybė negali turėti įtakos išvadai, kad vien dėl taip suformuluotos nacionalinės teisės nuostatos atitinkamiems teisėjams gali kilti šio sprendimo 197 punkte nurodyta grėsmė ir todėl gali kilti pavojus, kad drausminė tvarka bus naudojama kaip šių teisėjų priimamų sprendimų turinio politinės kontrolės sistema.

201 Be to, tai, kad Komisija nenurodė jokio konkretaus atvejo, kai Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 5 dalies antras sakinys buvo taikomas esant tokiam galutiniam sprendimui, koks numatytas minėto 112b straipsnio 5 dalies pirmame sakinyje, neturi jokios reikšmės vertinant įsipareigojimų neįvykdymo, dėl kurio priekaištaujama, susijusio su pačiu ginčijamos nacionalinės teisės nuostatos priėmimu ir to galimai nulemtu Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumo pažeidimu, pagrįstumą.

202 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 5 dalies antras sakinys, kiek juo pažeidžiamas Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų teisėjų nepriklausomumas, neužtikrinant, kad jų byla dėl drausmės pažeidimo galėtų būti išnagrinėta per protingą terminą, neatitinka iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kylančių reikalavimų. Taigi ketvirtojo priekaišto pirma dalis turi būti pripažinta pagrįsta tiek, kiek ji susijusi su minėta nacionaline nuostata.

203 Dėl to paties priekaišto antros dalies visų pirma reikia priminti, kad pagrindinis veiksmingos teisių teisminės gynybos principas, patvirtintas Chartijos 47 straipsnyje, ir EŽTK 6 straipsnyje vartojama teisingo bylos nagrinėjimo sąvoka apima įvairius elementus, apimančius, be kita ko, teisės į gynybą paisymą ir teisę gauti teisinę pagalbą, būti ginamam ir atstovaujamam (šiuo klausimu žr. 2007 m. birželio 26 d. Sprendimo *Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.*, C-305/05, EU:C:2007:383, 31 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

204 Be to, teisės į gynybą užtikrinimas per visą procedūrą, kuri gali pasibaigti sankcijų paskyrimu, yra pagrindinis Sąjungos teisės principas, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnio 2 dalyje (šiuo klausimu žr. 2010 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Akzo Nobel Chemicals ir Akcros Chemicals / Komisija ir kt.*, C-550/07 P, EU:C:2010:512, 92 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

205 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad teisė būti išklausytam per bet kokią procedūrą yra Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintos teisės į gynybą užtikrinimo sudedamoji dalis (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją, taip pat 29 punktą) ir kad tokia teisė užtikrina kiekvienam asmeniui galimybę per šią procedūrą tinkamai ir veiksmingai pareikšti savo nuomonę (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 34 punktą).

206 Dėl teisės turėti advokatą Teisingumo Teismas patikslino, kad advokatas taip pat turi galėti tinkamai atlikti savo kliento konsultavimo, gynybos ir atstovavimo funkcijas, antraip iš jo būtų atimtos Chartijos 47 straipsnyje ir EŽTK 6 straipsnyje numatytos teisės (šiuo klausimu žr. 2007 m. birželio 26 d. Sprendimo *Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.*, C-305/05, EU:C:2007:383, 32 punktą).

207 Galiausiai, nors pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją pagrindinės teisės, kaip antai teisės į gynybą užtikrinimas, nėra absoliučios, joms gali būti taikomi apribojimai su sąlyga, kad jie iš tikrųjų atitinka bendrojo intereso tikslus, kurių siekiama nagrinėjama priemone, ir, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, nėra neproporcingas ir netoleruotinas kišimasis, pažeidžiantis užtikrinamų teisių esmę (2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

208 Šioje byloje nagrinėjamu atveju, pirma, iš Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 113a straipsnio, siejamo su šio įstatymo 113 straipsnio 2 ir 3 dalimis, matyti, kad jeigu teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, negali dalyvauti garbės teismo nagrinėjamoje byloje dėl sveikatos priežasčių ir šio teisėjo prašymu arba savo iniciatyva minėtas teismas ar jo pirmininkas skiria gynėją, kad jis imtųsi ginti minėto teisėjo interesus, veiksmai, susiję su tokiu paskyrimu ir gynyba, neturi stabdomojo poveikio bylos eigai.

209 Antra, Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 115a straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjų garbės teismas nagrinėja bylą net ir tuo atveju, jei teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, arba jo gynėjas nedalyvauja dėl pateisinamų priežasčių, išskyrus tuos atvejus, kai tai prieštarauja tinkamam drausmės bylos nagrinėjimui.

210 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad tokiomis procesinėmis taisyklėmis gali būti ribojamos teisėjų, kuriems iškelta drausmės byla, teisė būti veiksmingai išklausytiems garbės teismo ir teisė į veiksmingą gynybą šiame teisme. Iš tiesų šiomis taisyklėmis negarantuojama, kad jei atitinkamas teisėjas ar jo advokatas dėl pateisinamos priežasties nedalyvauja minėtame teisme vykdomoje procedūroje, šis teisėjas visada galės tinkamai ir veiksmingai pareikšti savo poziciją, prireikus padedamas advokato, kuris pats turi realią galimybę užtikrinti gynybą.

211 Priešingai, nei teigia Lenkijos Respublika, tokios garantijos nelemia ir tai, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 115a straipsnio 3 dalyje patikslinama, kad garbės teismas tęsia bylą tik tuo atveju, jei tai neprieštarauja tinkamam bylos nagrinėjimui, nei tai, kad to paties įstatymo 115 straipsnyje numatyta, jog pranešdamas apie šaukimą į teismą garbės teismas kviečia atitinkamą teisėją raštu pateikti paaiškinimus ir visus įrodymus, kuriuos šis teisėjas mano esant reikalinga pateikti.

212 Kaip savo ieškinyje pabrėžia Komisija, minėtos nuostatos nėra tinkamos atitinkamo teisėjo teisės į gynybą paisymui vykstant procesui garbės teisme užtikrinti.

213 Nacionalinės proceso normos, apie kurias kalbama šio priekaišto antroje dalyje, ypač kai, kaip šioje byloje nagrinėjamu atveju, jos priskiriamos šio sprendimo 188 punkte nurodytų trūkumų turinčiai drausminei tvarkai, gali dar padidinti pavojų, kad drausminė tvarka, taikoma tiems, kuriems pavesta priimti teismo sprendimą, bus naudojama kaip teismo sprendimų turinio politinės kontrolės sistema. Atitinkamiems teisėjams, jeigu jie priima tam tikrą sprendimą savo nagrinėjamose bylose, gali tekti baimintis, kad jiems bus iškelta drausmės byla, nesuteikiant garantijų, reikalingų tam, kad būtų įvykdyti teisingo bylos nagrinėjimo reikalavimai ir, be kita ko, reikalavimas, susijęs su teisės į gynybą užtikrinimu. Taigi iš minėtų proceso normų kylantys teisės į

gynybą apribojimai kelia grėsmę Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų teisėjų nepriklausomumui, todėl neatitinka iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kylančių reikalavimų.

214 Tokiomis aplinkybėmis ketvirtojo priekaišto antrą dalį, vadinasi, ir visą priekaištą reikia pripažinti pagrįstu.

Dėl penktojo priekaišto, grindžiamo SESV 267 straipsnio antros ir trečios pastraipų pažeidimu

– *Šalių argumentai*

215 Komisija tvirtina, kad, kaip rodo konkretūs taikymo atvejai, kuriuos ji nurodė pateikdama argumentus pirmajam priekaištui pagrįsti, dėl Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalies ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalių nuostatų teisėjui priimant sprendimą pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą gali kilti drausminio persekiojimo grėsmė ir dėl to pažeidžiamas SESV 267 straipsnis.

216 Iš tiesų galimybė pradėti tyrimus ir iškelti drausmės bylas Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų teisėjų atžvilgiu dėl to, kad jie kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, pažeistų šia Sąjungos teisės nuostata jiems suteiktą teisę kreiptis į Teisingumo Teismą ir atgrasytų juos nuo pasinaudojimo šia teise siekiant išvengti drausminių nuobaudų grėsmės. Dėl šios aplinkybės būtų pakenkta minėtų nacionalinių teismų nepriklausomumui, nors šis nepriklausomumas yra būtinas siekiant užtikrinti tinkamą minėtų nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo sistemos veikimą taikant prašymo priimti prejudicinį sprendimą mechanizmą.

217 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 114 straipsnyje aiškiai atskiriami du proceso etapai, t. y. pirma, tyrimas, kuris pradedamas ir vykdomas ne dėl konkretaus asmens, bet siekiant nustatyti galimą drausmės pažeidimą ir jį padariusį asmenį, ir, antra, drausmės byla, kuri keliama tik jei tai yra pagrįsta atsižvelgiant į tyrimo išvadas. Vis dėlto konkrečiais atvejais, kuriuos nurodo Komisija, teisėjams, pateikusiems Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nebuvo iškeltos bylos, dėl jų tik buvo pradėti tyrimai, kurie, be to, per tą laiką buvo baigti.

218 Pirmasis tyrimas buvo susijęs su įtarimu padarius drausmės pažeidimus pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalį, pareikštu kai kuriems teisėjams dėl to, kad jie darė neteisėtą įtaką bylą nagrinėjančio teismo kolegijų, pateikusių Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, pirmininkams. Šis pirmas tyrimas buvo užbaigtas po to, kai du iš nurodytų teisėjų po apklausos nepatvirtino, kad patyrė spaudimą. Antrasis tyrimas buvo susijęs su įtarimu, kad minėti teisėjai, priimdami sprendimus dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kurių motyvai buvo iš esmės tokie patys, pažemino teisėjo vardą, taip pat tuo, kad bent vienas iš nurodytų teisėjų galėjo duoti melagingus parodymus, teigdamas, kad jis pats parengė sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Minėtas tyrimas taip pat buvo susijęs su klausimu, ar tai, kad dėl tokio prašymo priimti prejudicinį sprendimą, galimai pateikto pažeidžiant SESV 267 straipsnį, buvo nenustatytam terminui sustabdytas sudėtingos ir labai svarbios baudžiamosios bylos nagrinėjimas, galėjo būti laikoma atitinkamo teisėjo drausmės pažeidimu. Vis dėlto šis antras tyrimas taip pat buvo baigtas, nes ištyrus įrodymus, įskaitant atitinkamų teisėjų parodymus, nebuvo galima konstatuoti, kad jie padarė tokius pažeidimus.

219 Lenkijos Respublikos teigimu, tokie tyrimai, turint omenyje tai, kad jie yra išimtinio pobūdžio ir dėl jų nebūtinai keliama drausmės byla, nekelia grėsmės teisėjų nepriklausomumui, nes jais siekiama ne sukelti abejonių jų priimtų sprendimų pagrįstumu, o atskleisti galimus akivaizdžius ir šiurkščius jų, kaip teisėjų, nusižengimus, kaip minėta valstybė narė nurodė atsakydama į Komisijos pirmąjį priekaištą. Taigi šiame ieškinyje ginčijama drausminė tvarka neturėjo jokios įtakos nei veiksmingam atitinkamų teismų naudojimuisi teise pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nei jų teisei pateikti prašymus priimti prejudicinį sprendimą ateityje.

220 Be to, vien tai, kad įgaliotinis drausmės klausimais pateikia kaltinimus arba nagrinėja konkretų atvejį, nesant tokį aiškinimą patvirtinančio teismo sprendimo, negali lemti išvados, jog drausmės pažeidimą galėjo sudaryti vien ta aplinkybė, kad Teisingumo Teismui buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą. Nei Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalies formuluotė, nei suformuotas šios nuostatos aiškinimas, kuriuo, atsakydama į pirmąjį priekaištą, rėmėsi Lenkijos Respublika, iš tikrųjų neleidžia patraukti teisėjo drausminėn atsakomybėn vien dėl šios priežasties.

221 Penkių valstybių narių, įstojusių į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų, teigimu, tiek iš to, kaip yra aiškinama ir taikoma Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalis, tiek iš aplinkybių, kurias prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai nurodė Teisingumo Teismui bylose, kuriose buvo priimtas 2020 m. kovo 26 d. Sprendimas *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny* (C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234), ir iš tame pat sprendime pateiktos informacijos matyti, kad Lenkijos Respublika pažeidė SESV 267 straipsnį. Šiuo klausimu neturi reikšmės tai, kad atitinkami tyrimai buvo užbaigti, neiškėlus bylų nurodytiems teisėjams, nes teisėjo sprendimą dėl būtinybės pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą konkrečioje byloje gali paveikti tik atgrasomasis poveikis, kurį turi tokio teismo proceso pradėjimo grėsmė.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

222 Pirmiausia reikia priminti, kad SESV 267 straipsnyje numatyta prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo procedūra yra Sutartyse įtvirtintos teismų sistemos kertinis akmuo; šia procedūra užmezgant dialogą tarp Teisingumo Teismo ir valstybių narių teismų teisėjų siekiama užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą ir kartu – jos nuoseklumą, visišką veiksmingumą, autonomiją ir galiausiai savitą Sutartimis sukurtos teisės pobūdį (2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonės 2/13, EU:C:2014:2454, 176 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir Sprendimo *A. B. ir kt.* 90 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

223 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsniu nacionaliniams teismams suteikiama plačiausia galimybė kreiptis į Teisingumo Teismą, jei jie mano, kad nagrinėjamoje byloje kyla klausimų, kuriuos norint išspręsti reikia išsiaiškinti Sąjungos teisės nuostatas, kurios yra svarbios sprendžiant jiems pateiktą ginčą, ar įvertinti jų galiojimą (2010 m. spalio 5 d. Sprendimo *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 26 punktas ir Sprendimo *A. B. ir kt.* 91 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

224 Be to, kalbant apie teismą, kaip antai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti apskundžiami, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą, pažymėtina, kad ši galimybė tampa pareiga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, išskyrus Teisingumo Teismo jurisprudencijoje pripažintas išimtis (Sprendimo *A. B. ir kt.* 92 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

225 Taip pat pagal suformuotą jurisprudenciją nacionalinės teisės norma negali kliudyti nacionaliniam teismui pasinaudoti šia galimybe arba įvykdyti šią pareigą, kurios iš esmės neatsiejamos nuo SESV 267 straipsnyje nustatytos nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo sistemos ir teismo, kuriam pavesta taikyti Sąjungos teisę, funkcijų, pagal šią nuostatą patikėtų nacionaliniams teismams (Sprendimo *A. B. ir kt.* 93 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

226 Be to, nacionalinės teisės norma, kuri gali lemti tokią situaciją, kai nacionalinis teisėjas, be kita ko, pasirinks nepateikti Teisingumo Teismui prejudicinių klausimų, siekdamas išvengti nušalinimo, pažeidžia SESV 267 straipsnyje pripažintas nacionalinių teismų prerogatyvas ir atitinkamai kenkia šios bendradarbiavimo sistemos veiksmingumui (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A. B. ir kt.* 94 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

227 Nacionalinės nuostatos, pagal kurias nacionaliniams teisėjams gali būti taikomos drausminės procedūros dėl to, kad jie pateikė Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, yra draudžiamos. Iš tiesų vien tikimybė, kad tam tikru atveju gali būti pradėta drausminė procedūra dėl to, kad buvo pateiktas toks prašymas priimti prejudicinį sprendimą arba nuspręsta jo neatsiimti po to, kai jis buvo pateiktas, gali atitinkamiems nacionaliniams teisėjams sutrukdyti veiksmingai naudotis šio sprendimo 225 punkte nurodyta galimybe ir funkcijomis (2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 58 punktas).

228 Beje, tai, kad šiems teisėjams netaikomos drausminės procedūros ar nuobaudos už naudojimąsi tokia galimybe kreiptis į Teisingumo Teismą, kuri priklauso jų išimtinei kompetencijai, yra su jų nepriklausomumu neatsiejamai susijusi garantija; šis nepriklausomumas pirmiausia būtinas tam, kad tinkamai veiktų teismų bendradarbiavimo sistema, kurią įgyvendina SESV 267 straipsnyje numatytas kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo mechanizmas (2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 59 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

229 Nagrinėjamu atveju reikia priminti, kad iš analizės, kurią atlikęs Teisingumo Teismas pripažino Komisijos pateiktą pirmąjį priekaištą pagrįstu, jau matyti, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalyje ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalyse pateiktos drausmės pažeidimo apibrėžtys neatitinka reikalavimų, kylančių iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, nes dėl jų gali kilti grėsmė, kad nagrinėjama drausminė tvarka bus naudojama siekiant daryti spaudimą ir atgrasomąjį poveikį Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, galintį paveikti teismo sprendimų, kuriuos jie turi priimti, turinį.

230 Tokia grėsmė taip pat susijusi su sprendimais, kuriuos priimant nacionaliniam teismui tenka nuspręsti, ar pasinaudoti jam pagal SESV 267 straipsnį suteikta teise pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą arba atitinkamais atvejais įvykdyti pareigą pateikti tokį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal tą pačią nuostatą.

231 Kaip patvirtina Komisijos nurodyti pavyzdžiai, aptarti, be kita ko, šio sprendimo 117, 118 ir 125 punktuose, įgaliotinio drausmės klausimais inicijuota praktika patvirtina, kad tokia grėsmė jau dabar pasireiškia pradedant tyrimus dėl Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų sprendimų pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą (šie tyrimai taip pat apėmė atitinkamų teisėjų apklausas ir klausimynų išsiuntimą jiems dėl to, ar dėl jų iki tol priimtų sprendimų dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą galėjo būti padaryti drausmės pažeidimai).

232 Be to, reikia konstatuoti, kad atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika tik sumenkino tokios praktikos aprėptį, be kita ko, teigdama, kad šiuos tyrimus atliko ne patys garbės teismai, o įgaliotiniai drausmės klausimais, kad tyrimo etapą reikia skirti nuo etapo, susijusio su pačios drausmės bylos eiga, kad per tą laiką minėti tyrimai jau buvo baigti, be to, jie buvo susiję su aplinkybėmis, dėl kurių buvo priimti atitinkami sprendimai dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ir atitinkamų teisėjų elgesiu tais atvejais, o ne su pačiais šiais sprendimais.

233 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad griežtas valstybės narės pareigų, kylančių iš SESV 267 straipsnio nuostatų, laikymasis privalomas visoms valstybės valdžios institucijoms, taigi, be kita ko, institucijai, kuriai, kaip ir įgaliotiniui drausmės klausimais, pavesta tirti, atitinkamu atveju vadovaujant teisingumo ministrui, drausmės bylas, kurios gali būti iškeltos teisėjams. Antra, kaip teigia ir Komisija, ir valstybės narės, įstojusios į bylą palaikyti šios institucijos reikalavimų, vien aplinkybės, kad įgaliotinis drausmės klausimais pradeda tyrimus šio sprendimo 231 punkte nurodytomis sąlygomis, pakanka šio sprendimo 229 punkte nurodytai spaudimo ir atgrasomojo poveikio grėsmei konkrečiai pasireikšti ir teisėjų, dėl kurių atliekami tokie tyrimai, nepriklausomumui pakenkti.

234 Darytina išvada, kad penktasis priekaištas, susijęs su tuo, kad Lenkijos Respublika neįvykdė jai pagal SESV 267 straipsnio antrą ir trečią pastraipas tenkančių įsipareigojimų, nes leido, kad nacionalinių teismų teisėjų teisė pateikti Teisingumo Teismui prašymus priimti prejudicinį sprendimą būtų ribojama dėl galimybės iškelti jiems drausmės bylą, turi būti pripažintas pagrįstu.

235 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad:

– neužtikrindama Drausmės bylų kolegijos, kuriai pavesta atlikti teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų kontrolę, nepriklausomumo ir nešališkumo (naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 3 straipsnio 5 punktas, 27 straipsnis ir 73 straipsnio 1 dalis, siejami su NTT įstatymo 9bis straipsniu);

– leisdama, kad teismo sprendimų turinys būtų laikomas bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės pažeidimu (Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 107 straipsnio 1 dalis ir naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 97 straipsnio 1 ir 3 dalys);

– suteikdama Drausmės bylų kolegijos pirmininkui diskreciją skirti teisėjų garbės teismą, turintį jurisdikciją pirmąja instancija nagrinėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės bylas (Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalis ir 114 straipsnio 7 dalis), ir taip neužtikrindama, kad drausmės bylas nagrinėtų „pagal įstatymą įsteigtas“ teismas; ir

– neužtikrindama, kad bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltos drausmės bylos būtų išnagrinėtos per protingą terminą (Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 112b straipsnio 5 dalies antras sakinys), ir numatydama, kad veiksmai, susiję su gynėjo paskyrimu ir jo pasiruošimu gynybai, nesustabdo drausmės bylos nagrinėjimo (minėto įstatymo 113a straipsnis) ir kad garbės teismas nagrinėja bylą net tuo atveju, kai teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, ar jo gynėjas negali atvykti dėl pateisinamų priežasčių (to paties įstatymo 115a straipsnio 3 dalis), ir taip neužtikrindama bendrosios kompetencijos teismų teisėjų, kuriems iškeltos drausmės bylos, teisės į gynybą paisymo,

Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą;

ir kad:

leisdama, kad teismų teisė kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymais priimti prejudicinį sprendimą būtų ribojama dėl galimybės iškelti drausmės bylą, Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 267 straipsnio antrą ir trečią pastraipas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

236 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Lenkijos Respublika pralaimėjo bylą, iš jos priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, įskaitant tas, kurios susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra.

237 Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį Belgijos Karalystė, Danijos Karalystė, Nyderlandų Karalystė, Suomijos Respublika ir Švedijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **– Neužtikrindama *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) *Izba Dyscyplinarna* (Drausmės bylų kolegija), kuriai pavesta atlikti teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų kontrolę, nepriklausomumo ir nešališkumo (2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o Sądzie Najwyższym* (Aukščiausiojo Teismo įstatymas, suvestinė redakcija, paskelbta 2019 m. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (825 pozicija)) (toliau – Aukščiausiojo Teismo įstatymas) 3 straipsnio 5 punktas, 27 straipsnis ir 73 straipsnio 1 dalis, siejami su 2011 m. gegužės 12 d. *Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Nacionalinės teismų tarybos įstatymas), iš dalies pakeisto 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai), 9bis straipsniu**;

   – leisdama, kad teismo sprendimų turinys būtų laikomas bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės pažeidimu (2001 m. liepos 27 d. *Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymas) su vėlesniais pakeitimais, paskelbtais 2019 m. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (52, 55, 60, 125, 1469 ir 1495 pozicijos), 107 straipsnio 1 dalis ir Aukščiausiojo Teismo įstatymo (suvestinė redakcija, paskelbta 2019 m. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (825 pozicija)) 97 straipsnio 1 ir 3 dalys);

   – suteikdama *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) *Izba Dyscyplinarna* (Drausmės bylų kolegija) pirmininkui diskreciją skirti teisėjų garbės teismą, turintį jurisdikciją pirmąja instancija nagrinėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės bylas (Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymo (redakcija po iš eilės padarytų pakeitimų, paskelbtų 2019 m. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (52, 55, 60, 125, 1469 ir 1495 pozicijos)) 110 straipsnio 3 dalis ir 114 straipsnio 7 dalis), ir taip neužtikrindama, kad drausmės bylas nagrinėtų „pagal įstatymą įsteigtas“ teismas; ir

– neužtikrindama, kad bendrosios kompetencijos teismų teisėjams iškeltos drausmės bylos būtų išnagrinėtos per protingą terminą (šio įstatymo 112b straipsnio 5 dalies antras sakinys), ir numatydama, kad veiksmai, susiję su gynėjo paskyrimu ir jo pasiruošimu gynybai, nesustabdo drausmės bylos nagrinėjimo (minėto įstatymo 113a straipsnis) ir kad garbės teismas nagrinėja bylą net tuo atveju, kai teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, ar jo gynėjas negali atvykti dėl pateisinamų priežasčių (to paties įstatymo 115a straipsnio 3 dalis), ir taip neužtikrindama bendrosios kompetencijos teismų teisėjų, kuriems iškeltos drausmės bylos, teisės į gynybą paisymo,

Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

2. **Leisdama, kad teismų teisė kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymais priimti prejudicinį sprendimą būtų ribojama dėl galimybės iškelti drausmės bylą, Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 267 straipsnio antrą ir trečią pastraipas.**

3. **Lenkijos Respublika padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas, įskaitant tas, kurios susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra.**

4. **Belgijos Karalystė, Danijos Karalystė, Nyderlandų Karalystė, Suomijos Respublika ir Švedijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.